

**GÓRAN KROPP
A JEHO
SWEDEN –
EVEREST
SOLO**

STRANA 3

**SNOWBOARD –
DISCIPLÍNA
S FENOMÉ-
NÁLNÍM
NÁSTUPEM**

STRANA 6

**NAMIBIE –
RADY PŘED
CESTOU**

STRANA 10

DVOUMĚSÍČNÍK PRO MNOHOSTRANNÉ OSOBNOSTI

DOBRODRUH

Ročník II.

Číslo 1 / 98

Cena 18,- Kč; 22,- SK

Tomáš RUSEK: ULTRAMARATONCEM SE ČLOVĚK RODÍ

Jaký byl průběh tvého posledního závodu?

Sikkimský rododendronový ultramaraton jsem nejen absolvoval jako běžec, ale pomáhal jsem ho i organizovat. Závodníci čekali sedm maratonů v sedmi dnech s účtyhodným převýšením. Pohybovali jsme se v nadmořské výšce od 500 do 3700 metrů. Ultramaraton vyhrál Ind Sehr Bahadur Chetri, já jsem skončil druhý. Daleko větší zážitky jsem však v těchto místech zažíval vloni, kdy jsem si zde dělal průzkum sám na horském kole. V oblastech, kam nesméli ani domorodci, jsem putoval pašeráckou stezkou. Nakonec jsem se dostal na Sandakphu, čili do místa, odkud vidíš Everest, Makalu, Lhotse a Kanchenjunga.

Proč zrovna ultramaraton a kdy to všechno začalo?

V dávnověku a náhodou. Jako kluk jsem se chtěl věnovat expedičnímu horolezectví, ale nebyly na to podmínky. V Moravském krasu jsem alespoň začal lézt se skupinou Cerberos v jeskyních. Když jsme se vraceli, kluci čekali na autobus. Mně se čekat nechtělo, a tak jsem běžel. V roce 1976 jsem si zaběhl svůj první maraton.

A kdy přišla první stovka a jaká byla?

V roce 1978 a byla strašná. Pamatuji si to jako dnes. Listopad, zima, cesta vedla v Košicích kolem Východoslovenských železárén po odporné betonové vozovce. Jediným rozptýlením byla Zádielská dolina. Na sedmdesátém kilometru se mi chtělo brečet a nechápal jsem, proč to vlastně dělám. Ale sebral jsem se a doběhl druhý.

A proč to tedy vlastně děláš?

Těžko říct, dělám, co mě baví, celý život si poklusuju. Jsem přesvědčen, že ultramaratoncem se člověk rodí, nikoliv stává. Záleželo na celkové odolnosti, psychické a fyzické. A k úspěchu vede trénink, vůle a zejména zkušenosti. Nebudu lhát: nemám niterný pocit, že bych bez

Jeden z nejlepších světových ultramaratonců

Tomáš Rusek z Brna oslaví letos padesátiny.

A v duchu úsloví, že doma není nikdo prorokem, je v zahraničí mnohem známější než v ČR.

Rusek je vítězem mnoha proslulých megaběhů

takřka na všech kontinentech. V rejstříku

světadílů, kde slavil

běžecké úspěchy, chybí

pouze Antarktida.

Na počátku prosince

jme jej zastihli

v Brně po návratu

z Rododendronového

ultramaratonu, který se

koná v sikkimských

Himálajích.

Ultramaraton často holt

běhu nedokázal existovat. Běh mi však dává něco navíc. Zdá se mi, že do ultramaratonu nemusíš nic dát, jenom z toho bereš.

Vloni jsme ve 3. čísle Dobrodruha přinesli reportáž ze saharského ultramaratonu des Sables. Tys vyhrál svoji kategorii. Zavzpomínej.

Písečného maratonu na Saaha jsem se zúčastnil v roce 1995. Vyhrál jsem svoji kategorii nad 45 let a v absolutním pořadí jsem byl osmý. Běžec absolvoje 230 kilometrů v sedmi dnech s výbavíčkou na zádech. Závod des Sables těží ze své velké popularity. Organizátoři kontrolují, zda závodníci mají v batohách nejen jídlo a spáček, ale např. i nůž, signální raketu, baterku, busolu atd. Des Sables lze přežít bez puchýřů. Neprjemné je, že je pouze první etapa je společná, rozřadovací. Ostatní se startují intervalo-

Ultramaraton často holt

vé, čili nejlepší závodníci vyběhají nejpozději za největšího vedra.

Co bylo na Písečném ultramaratonu nejtěžší?

Správně odhadnout pitný režim. S tím jsem měl při nejdelší nonstop etapě problémy. Trápila mě dehydratace, na občerstvovacích stanicích jsem se zase napil přespříliš. Běh v poušti má svá specifika a zkušenostmi se člověk učí. Jinak jsem závod absolvoval bez zranění a bez větších obtíží.

Znamená to, že saharský závod nepovažuješ za svůj nejtěžší?

Určitě ne. Zřejmě nejnáročnějším závodem, který jsem absolvoval, byl pamírský běh. 300 kilometrů za čtyři dny. Terén snad nebyl tak obtížný, běželo se po pamírském traktu. Katastrofální však byly hygienické podmínky, špatná organizace občerstvovacích stanic, mizivé

podmínky pro regeneraci sil. Samozřejmě i nadmořská výška nad 4000 metrů znamenala své. Závod jsem vyhrál, ale dal mi skutečně zabrat.

Těžší než Sables bylo pro mne i 700 mil v New Yorku. Měl jsem napuchlou nohu, musel jsem ležet. Závod jsem

Počítáme, že při pátém ročníku v roce 2000 zde bude první oficiální mistrovství světa v běhu na 48 hodin.

11. července pořádáme druhý ročník Transmoravského masochistického běhu. Ultramaratonce bude čekat trasa dlouhá 100 mil v jediném dni.

Na které závody se v letošním roce nejvíce soustředíš?

Samozřejmě na zmíněnou osmačtyřicetihodinovku v brněnském pavilonu „Z“. V dubnu si opět zázavím v Himálajích na Sikkimském rododendronovém ultramaratonu. V červu zamířím do Grónska a tam se skutečně velmi těším. Na ledovém ostrově absolvují první ročník Greenland Iceberg Ultramarathon. V sedmi dnech poběžíme sedm maratonů. A na přelomu roku 1998–99 se opět vrátím na Nový Zéland, kde si zaběhnu první ročník New Zealand Volcano UltraMarathon.

Tomě, zatížení při ultramaratonu je pro organismus obrovské. Jak jej chráníš?

Těžko říct, co je pro ultramaratonce důležitější – hlava nebo nohy. Na první pohled se zdá, že nohy, ovšem hlava dává nohám signály. Nohy je však léčí chránit než hlavu. Ale vážně: důležitější než samotná obuv jsou správné vložky do maratonků. Teď už naštěstí existují vložky, které lze naformovat podle tvaru nohy každého běžce. Myslím, že jsou vhodné pro

NEJHODNOTNĚJŠÍ ULTRA-VÝKONY TOMÁŠE RUSKA

ZÁVOD	ROK	PODMÍNKY	UMÍSTĚNÍ
Bajkal–BAM (UdSSR)	1989	420 km/10 dní	2.
Hoggar (Alžír)	1989	550 km/13 dnů v poušti	3.
700 mil New York (USA)	1991		1.
Masochist Mountain trail (USA)	1991		1.
90 mile Beach (Nový Zéland)	1994		1.
Colac (Austrálie)	1995	Šestidenní	1. – 812 km
Himálajský běh – 100 mil (Indie)	1995		1.
Sables (Maroko)	1995	230 km/7 dní	celkové: 8. nad 46 let. 1.
Surgeres (Francie)	1995	48 hodin	2. – 433 km (evropský rekord)
Sikkimský rododendronový ultramaraton (Indie)	1997		2.

sice vyhrál, ale bylo to na hranici zdravotních možností.

Ty jsi nejen běžec, ale i duchovní otec a organizátor několika těžkých závodů.

V roce 1992 jsem uspořádal první ročník Moravského ultramaratonu (MUM). Závodníci vždy čeká sedm maratonů v sedmi dnech. Za šest ročníků se na startu už objevili nejlepší ultramaratonci (včetně žen) z pětadvaceti zemí světa.

V pavilonu „Z“ na brněnském výstavišti jsme už uspořádal dva ročníky v non stop běhu na 48 hodin. A už jsme vyklili, že pod kulatou střechou padají osobní, národní, evropské a světové rekordy. Ten letošní ročník se bude konat 20.–22. března.

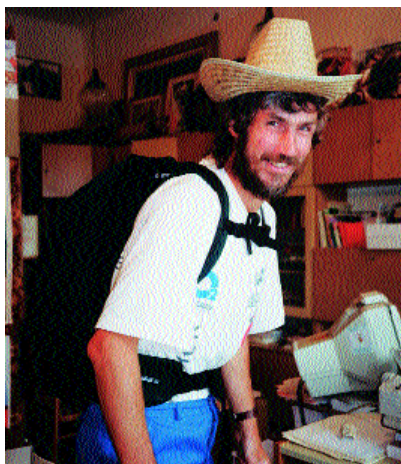
všechny sporty, při nichž jsou nohy zatěžovány. Zabráni nejen puchýřům, ale pomohou závodníkům, kteří mají velké problémy s achilovkami nebo s bolestí zad, poněvadž dostanou nohu do takové polohy, v jaké by měla být a tím korigují i chyby páteře, které běháním v nevhodné obuvi vznikly.

Tomáš, letos oslavíš padesátiny. Ve svých maratonech jsi prakticky celý běhl zeměkouli. Máš vůbec ještě nějaký velký běžecský sen a cíl?

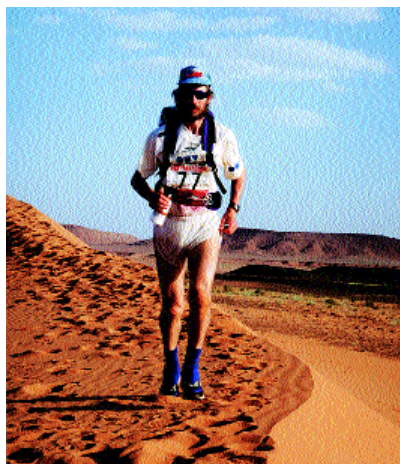
Samozřejmě. Uběhnout 1000 kilometrů za šest dnů. Prozatím to zvládlo na světě pět lidí. Doufám, že se k nim přidám.

JAROSLAV MONTE KVASNICA

Foto: TOMÁŠ RUSEK a jeho archiv

„Světoběžec“ Tomáš Rusek

Sahara – Marathon des Sables

ČESKÝ KAPLAN SLOUŽIL MŠE V ANTARKTIDĚ

V minulém čísle (DB 6/97) jsme přinesli rozhovor se zakladatelem první české stálé polární stanice v Antarktidě Jaroslavem Pavlíčkem. Hovořilo se v něm podrobně o chodu této stanice i ekologických programech, které její návštěvníci plní. Zatímco činnost stanice je poměrně známá, málokdo ví, že na ní probíhá možná světový unikát – pravidelné mše sloužené kaplanem z Valašského Meziříčí – Markem Orkem Váchou.

CESTA ZA SNEM

Mladý kněz odkojený skautingem. Vzdělání má „Orko“ získalo ze skautských předčívky – Orlí oko. A Marek si jí hrde ponechává, byť už nějaký čas nosí brýle. Stěny jeho velkomeziříčského domova zdobí nejen kříže a církevní obrazy, ale i fotografie ze skautských táborů, svinuté laso a indiánské ozdoby.

Marek Vácha nejprve vystudoval molekularní biologii v Brně a teprve potom teologii v Olomouci. Už v roce 1987 mu Jaroslav Pavlíček nabídl roční pobyt v Antarktidě. Tehdy to z mnoha důvodů nevyšlo, o deset let později však ano. A „Orko“ tak záručil své cesty po české přírodě a letní i zimní vandry skutečně nejněvšednějším způsobem.

ŽIVOT BEZ ŠAMPÓNŮ

Cílem Váchova snu byla česká antarktická stanice na King Georg Islandu. Cesta na ní vede přes Paříž, Buenos Aires, Santiago de Chile a Punta Arenas. Tam končí Jižní Amerika. A potom už vojenským letadlem přes Magalhaensův a Drakeův průliv na Ostrov krále Jiřího. „Bylo nás pět jako v Poláčkově knize: vedoucí a zakladatel stanice Jaroslav Pavlíček, klasický kytarista Lubomír Brabec, podnikatel Vilém Rudolf, právník Radek Forman a já. Čekal nás pětýdenní pobyt ve fantastické přírodě vrcholného antarktického léta, kdy tučňáci a tuleni mají mládě,“ vzpomíná „Orko“.

Česká stanice je umístěna na nádherném místě v jedné z velkých antarktických oáz, tedy v místě, kde není ledovec.

Tvoří ji několik maličkých kajut či kójí, které jsou sice velice skromné, ale přesto útulné. Nejbližší další stálá stanice je čínská. Kdo ji chce navštívit, musí předložit mořskou úžinu. Když je pěkně, je to plavba na čtyři hodiny. Když je počasí špatné, je to dřina na tři dny.

MŠE V ANTARKTIDĚ

Česká antarktická stanice se nezabývá meteorologickým ani biologickým programem. „Náš program byl environmentalistický,“ říká Marek Vácha. „Zkoumali jsme, jak je možno přežít s minimálním narušením okolního terénu a s minimálními náklady na život. Zdejší pobyt má pro účastníky expedice úžasný osobní význam. Kluci se tam naučí žít bez televize, rádia, bez všech civilizačních vymožeností. Musí se naučit postarat sami o sebe, porvat se se zimou i drsnou přírodou. Nefalšovaná a nenarušená divočina na ně působí i v duchovním smyslu: získávají pevnou vůli, fyzickou i psychickou odolnost a mají mnoho času na osobní úvahy – co se sebou, co se svým dalším životem. Co dál, až se vrátí zpět do civilizace. Je to hledání osobního smyslu života, cesta k sobě. Navíc každý zjistí, že se dá docela dobře žít bez řady věcí, bez kterých si život v moderním světě nedokážeme představit: bez šampónů, bez mýdla, bez různých sprejů a kolínských vod. To má podle mne obrovský pedagogický i ekologický význam.“

Antarktida přináší člověku nejněžnější zážitky. „Protože jsme hluboko na jihu,

Po primici (první mši) dostal Marek „Orko“ Vácha od svých přátel poníka, kterého pojmenoval Akičitta, což v lahotském jazyce indiánského kmene Siouxů znamená Bojovník. Foto: Zdeněk Kopřiva

slunce vychází i zapadá řádově desítky minut,“ vzpomíná „Orko“, „Je to úžasná podivná. Ledové kry hrají všemi barvami od tmavě žluté, přes oranžovou až po tmavě rudou a celá obloha plane ohněm. Nejužasnější zážitek mi připravila zvířata. Antarktická fauna nemá s člověkem žádnou negativní zkušenost. Tuleni, lachtani, ryposci sloni a desítky a desítky tučňáků nechají člověka přiblížit do své bezprostřední blízkosti. Bylo to fantastické, zkušenost, na kterou se nedá za-

pomenout.“ řekl mi při prohlížení diapozitivů Marek „Orko“ Vácha.

Zatímco kytarista Lubomír Brabec hrál skladby Johanna Sebastiana Bacha a Sylvie Bodorové, kněz Marek Vácha sloužil mše. „V první části expedice jsem mše sloužil jenom v neděli, druhou část už každý den. A jednou bylo počasí natolik příznivé, že jsem mohl mši sloužit ve volné přírodě. Krásný zážitek.“ Zatímco „Orko“ vypráví, hrají si s hrstí kamínků dovezených z dalekého

ostrova. Mladý kaplan je velkomeziříčským dětem rozdává při svých bohoslužbách.

Když „Orko“ vzpomíná na svůj polární pobyt, září mu ještě tvář odleskem ledovců: „Antarktida je místo, kde jsem se cítil neuvěřitelně blízko Bohu a boží přítomnost jsem pocítil naprosto ze všeho. Odjížděl jsem se smutkem v srdci a kdybych mohl, okamžitě bych se tam vrátil...“

JAROSLAV MONTE KVASNICA

Poslední etapa závodu kolem Evropy, Round Europe Race 1997. Tento klasický závod je 2500 mil dlouhý; začal 1. června v Cherbourg a pro Bullimora, který je dalece nejstarším závodníkem, probíhal velkou dobrou. Zájem médií však nepoutal jeho věk. Jednalo se totiž o první závod tohoto veterána britského jachtingu po návratu z náruči smrti loni v lednu, během Vendée Globe, sólového závodu jachet kolem Antarktidy.

Tony Bullimore strávil čtyři dny uvězněn v trupu své převrácené jachty, obklopený v nouzové hamace mrazivou vodou. Když australská námořní fregata dorazila k místu nehody, 1200 mil od Perthu, Bullimore se potopil do kostry lodi a vyládal uvát nafukovací záchranný člun. Trpěl omrzlinami, mimořádnou ztrátou váhy a finanční katastrofou. Nepojistěná jachta stála podnikatelskému z Bristolu 500 000 liber. Zdálo se podivné, že se chce vrátit ke sportu, který mu tolik vzal. „Mou jedinou starostí je dát dohromady sponzory,“ smál se však nedlouho poté. „Je to jeden z mála případů v mé jachtařské kariéře, kdy jsem napřed před rozpočtem. Udržet všechno o běhu, to byl výzky obrovský finanční boj.“ Bullimorova úžasně tolerantní žena říká, že mu nemůže zabránit, aby závodil. Ale měl by prý trochu lépe přizpůsobit výdaje možnostem poskytovaným sponzory. Jachta, na níž absolvoval Round Europe 97, byla pronajata, nikoli koupená. Ještě cestou do Cherbourgu, kde měl jachtu převzít, Bullimore v důsledku své nehody trochu kulhal. „Půsleď mám citlivá místa, malé části chodidel, které se ještě zcela neuzdravily po omrznutí. Australský chirurg mi amputoval malíček, ale ten stejně už nefungoval,“ říká jachtař. „Je ironií, že poprvé jdu závodit a mám pořádnou nadváhu. Když jsem se po nehodě vrátil, měl jsem o 22 kilogramy méně než při startu Vendée Globe. Po návratu do Británie jsem byl zván na nekončící obědy a večere jako řečník – a hrozně jsem přibíral.“

Jeho buldočí vůle žít a zachránit se z ponuré převrácené kobky tisíce mil od pevniny zaujaly dokonce i lidi, kteří se nikdy ani nepřiblížili k lodi. Po svém návratu do Británie koncem února dostal Bullimore více než 8000 dopisů a na všechny osobně odpověděl. Nakladatelství Little Brown vydalo jeho knihu Saved (Zachráněn), která vypráví o tom,

TONY BULLIMORE: NEZDOLNÝ MOŘSKÝ BOJOVNÍK

Tony Bullimore spěchá podél přečpaného pontonu jako teriér na stopě. Jeho kratičké sestřih se naježí a povyroste aspoň o centimetr, jak se snaží zároveň instalovat nový navigační software a naložit další přední plachtu na svou Exide Challenger, 60 stop dlouhou šalupu. Má za sebou třicet let zkušeností

jak byl uvězněn, jak trpěl a nakonec byl osvobozen. Kniha se stala bestsellerem. Autobiografické části knihy osvětlily několik nejasných míst v Bullimorově barvitě minulosti. Narodil se v Southendu, jeho všichni pro lodě začala už v dětství. Jako chlapec se potloukal po pláži a po molech, díval se na rybářské čluny, které vyjížděly z ústí Temže za prací. Řídil

člun se naučil v místním jachtařském klubu a když mu bylo 18, odjel z Británie do Kapského Města. V Jižní Africe strávil několik let. V roce 1970 se znovu objevil v Británii jako majitel Bamboo Clubu v Bristolu. Bylo to na začátku boomu reggae hudby a Bullimore zval do klubu slibné umělce jako Boba Marleyho a Petera Tosh. Právě tam potkal také svou

se závody na oceánu, ale žádný velký úspěch. Světovou proslulost získal paradoxně svým dramatickým ztroskotáním na loňském Vendée Globe (viz DB 2/97). Není to typ pro vítězství. Přesto si zasloužil náš portrét, neboť tento nestor závodů na oceánech se v 57 letech opět chystá na moře.

ženu Lalel. „Vlád klubů železnou rukou, ale bylo to v Bristolu místo, kam stálo za to jít,“ říká Nigel Irens, konstruktér jachet, jenž žil v Bristolu a s Bullimorem závodil. „Podporoval také turné reggae skupin, hodně riskoval a buď tratil, nebo měl štěstí.“

Podnikatel v Bullimorovi nikdy nespí. Jeden jeho známý vzpomíná, jak

s ním jel v roce 1990 závod Round the Island na lodi Spirit of Apricot. Byl větrný den a trimaran plul většinou rychlostí přes 30 uzlů. Měli plně ruce práce. Závod vyhráli, ale Bullimorův hlavní zájem byl soustředěn na francouzského námořníka, který na palubě hostoval jako kormidelník. Bullimore doufal, že by mohl od něj koupit loď. Když se hnali kolem Needles v závoji ledové tříště, jeho prodejní kampaň stále nepolevovala. Když opouštěli St. Catherine's, probíral finance a u Nab Tower datum prodeje. Jako ukázka umění námořního a obchodního to bralo dech.

„Tony má jakousi zvláštní nauivu. Nikdy neví, jak špatně na tom je. V tom je patrně jeho největší síla,“ říká Irens, který konstruoval Apricot, trimaran, jenž udelal z Bullimora významnou osobnost v době boomu závodů na těchto lodích.

Bullimore do jisté míry zkuřtvoval svou image umiřené amatéra. Zatímco jeho převážně francouzští rivalové se snažili tvářit jako řidiči formule jedna a působit dojmem chladného vědeckého professionalismu, Bullimore chtěl vždycky zůstat obchodníkem, který řídí loď pro zábavu. „Francouzská média mě považují za bláznivého dědu, který bude jen co do počtu, ale pokud se nepokusím zvítězit, prostě se o mě nebudou zajímat. Jedu závod Round Europe především proto, abych si zlepšil výkonnostní křivku pro závod kolem světa Around Alone single-handed, který se pojede příští rok,“ řekl před závodem.

Pokud někdo projevil obavu o jeho bezpečnost, Bullimorovi přátelé mu povyprávějí historku o tom, jak vyvázl v roce 1986. Je ještě neuvěřitelnější než záchrana z Jižního oceánu. V listopadu 86 na startu Route du Rhum, sólového závodu se St. Malo ve Francii, jedno z plavidel utrhlo trimaran Apricot a Bullimore se pokoušel jet po větru do bezpečí přístavu v Brestu. Moře bylo příliš divoké na to, aby mohl k lodi přijít záchranný člun a trimaran byl zaháněn z větrnou stranu pobřeží. „Mysleli jsem si, že se z Anglie vrátíme pro mrtvé tělo,“ řekl Jeff Gougrave, člen tehdejšího doprovodného týmu lodi Apricot. „Ale Tony vyšplhal na 200 stop vysoký skalní výběžek, v temnotě nehorší noci roka, a popíjel tam čaj s čteníky. „Potom jsme se za úsvitu vydali hledat Apricot. Všechno, co jsme našli, by se vešlo do nákupního sáčku.“

— ph —

V univerzitní hale městečka Lundu je plno, všechna místa jsou již obsazena, ale lidé přicházejí nepřetržitě. A tak nás tu teď víc jak tisíc čeká na vyprášení člověka, který se jednoho dne sebral a sednul na kolo, aby na něm dojel do Himálaje k úpatí Everestu a potom sám a bez kyslíku tuto horu došel. No a když slezl dolů, tak sednul zase na to kolo a jel zpátky.

V rohu sálu se otevírají dveře a mezi nás vjíždí na kole skoro dvoumetrový tříčetilý chlap a s úsměvem ve tváři nás zdraví. My ho zdravíme potleskem, ale skromně nás máváním rukou přerušuje

Některé čtenáři možná v roce 1996 zaznamenali novinovou notičku, podle níž jistý Švéd nasedl na kolo, dojel pod Mount Everest, vylezl na něj a zase se na kole vrátil do Švédska. Jaké to bylo ve skutečnosti a kdo je onen Švéd, nám ukáže reportáž našeho spolupracovníka v Malmö, Zdeňka Hajného.

Před výstupem na Mount Everest prošel Göran důkladnou horolezeckou přípravou.

a začíná vyprávění. Nejdříve trochu o sponzorech, bez kterých by se tato dobrodružná cesta nemohla uskutečnit, potom o přípravách a nakonec o vlastním expedici. A protože mám to štěstí, že děveče tohoto dobrodruha je dcerou svých starých českých přátel, tak se s vámi mohu podělit o toto vyprávění.

Kdo to je Göran Kropp? Narodil se v prosinci 1966 v Eskilstuně, ale první roky žila rodina v Itálii. Lásku k přírodě a horolezectví v něm probudil jeho otec, který ho od tří let tahal s sebou po Dolomitech. V šesti letech zdolal Göran nejvyšší horu Švédska Kebnekaise 2117 m n.m. a v sedmi letech nejvyšší horu Norska a Skandinávie Galdhøpiggen 2469 m.

Dlouho trvalo, než se rozhodl stát dobrodruhem z povolání a zrovna tak byla dlouhá příprava. V roce 1988 vystoupil na Pik Lenina 7134 metrů vysoký, rok nato zdolal řadu vrcholů v Jižní Americe a to Illinzi Sur 5200 m, Cotopaxi 5897 m, Illimani 6300 m, Huayna Potosi 6095 m, Illampu 6520 metrů.

Systematická horolezecká praxe pokračovala v roce 1990 „nemožnou“ horou Muztagh Tower 7273 m s nejvyšším stupněm horolezecké obtížnosti. Následující rok ho zastihl na nejevyšší seditmoose světa Pic Pobeda 7439 m, kde snad nikdy není pěkné počasí. Ani tato hora neodolala a Göran po 28 hodinách nepřetržitého lezení stanul na vrcholu.

V tomto roce také uvažoval myšlenka vystoupit na nejvyšší horu světa pouze vlastním přičiněním, bez cizí pomoci. Ze nescití jenom sednout na kolo, na káru naložit potřebnou výstroj s určitým proviantem a jen tak vyrazit, mu bylo jasné,

a proto začal s náročnou a cílevědomou přípravou. Po každodenním tréninku na kole a fyzické přípravě sednul v roce 1992 s přáteli do auta a jel předem naplánovanou cyklotrasou do Nepálu autem. Seznámil se tak s charakterem budoucí cesty na kole a zároveň vystoupil na sedmou nejvyšší horu na světě, Cho Oyu 8201 m. Cesta zpět se nějak popletla a sama by stačila na dlouhé vyprávění. Po několika měsících a mnoha dobrodružných zážitcích nechává Göran auto v Káthmandu a vrací se do Švédska letadlem. Tvrdí trénink a přípravy pokračují. 1993 je v Nepálu zpátky a ke svým

GÖRAN KROPP A JEHO SWEDEN-EVEREST SOLO EXPEDITION 95/96

Kolo s károu bylo nutné několikrát svažovat.

úspěchům připisuje zatím ten nejnečasnější. Jako druhý člověk na světě vystupuje úplně sám a bez kyslíku na druhou nejvyšší horu světa K2, 8618 m vysokou.

V Káthmandu poté utřel auto od prachu, přifoukl gumy, vyměnil baterii a když naložil stopaře, tak jel stejnou trasu zpět do Švédska. V následující tvrdé přípravě už zdolává v roce 1994 jenom Broad Peak 8047 m, zcela sám po více jak osmáctihodinové námaze. Zbývá už jenom trénink a trénink a k tomu tolik potřebných sponzorů. Není to lehké, většího ho mají přinejmenším za snílka. Nakonec ale najde asi 45 firem, které na jeho připravenost vsadí a Göran konečně v polovině října 1995 na švédském horském kole Crescent vyrazí. Cesta není jednoduchá, až jí jde o terén, anebo o politickou situaci v některých částech terenu. Asfaltka končí v pulce Turecka, potom už jsou jenom písčité a kamenité cesty. Do Káthmandu přijíždí začátkem dubna 1996, když ušlapal 13 000 kilo-

metrů, projel 16 zeměmi včetně České republiky, opotřeboval 15 pneumatik a víc jak stokrát píchnul, několikrát svažoval káru a opravoval kolo.

V Káthmandu si pár dní odpočinul, naložil polovinu výstroje na záda (65 kg) a sám, bez nosičů a doprovodné výpravy vyrazil do základního tábora pod Everestem, který je ve výšce 5000 m. Potom se vrátil po druhou polovinu nákladu, a tak se prošel dvakrát. Jak ale říká sám, „stejně jsem se musel aklimatizovat“. A také je celý podnik už veselejší, pod úpatím hory je teď s ním jeho děveče Renata. Ve stanu je příjemněji, když venku řádí pořádná bouřka.

V základním táboře je několik klasických výprav, které zrovna tak jako Göran čekají na vhodné počasí k zahájení výstupu a dobytí hory.

Göran volí novou výchozí trasu nástupu do ledopádu a dostává se tak před některé z horolezců z jiných výprav. Počasí se ale náhle zhoršuje, a tak se vrací

do základního tábora. Po několika dnech se znovu vydává nahoru. Přestože počasí ani tentokrát není nejlepší, prudký vítr snižuje teplotu téměř na -40 °C, dostává se až 100 metrů pod vlastní vrchol. Počasí ale ani tentokrát nedovolí, aby dosáhl vrcholu, a tak mu znovu nezbyvá, než se vrátit do základního tábora. Dřívější horolezecké zkušenosti a správné zhodnocení nebezpečí se ukáže být správné, neboť záhy potom dochází k jedné z největších tragédií v historii dobývání Mount Everestu a 8 lidí přichází o život. Některé z nich jsou Göranovi přátelé. Čekání v základním táboře na příhodné povětrnostní podmínky je zdlouhavé, navíc se blíží doba častých bouří. Když meteorologové předpovídají několika denní zlepšení počasí, Göran neváhá a znovu, již potěšit, se vydává k vrcholu. Cestou k vrcholu se v posledních táborech setkává nejenom s dalšími vypravci, kteří jdou k vrcholu, ale také musí

obcházet zmrzlá těla z tragédie minulých dnů.

Přestože je výborně fyzicky připravený, tak se jenom z posledních sil dostává na vrchol. Jako první Skandinávce tak vystoupil na nejvyšší horu světa Mount Everest 8848 m bez kyslíku.

Na vrcholu se dlouho nezdržuje, pořizuje několik fotografií a videozáběrů, kontroluje některé údaje a po pěti minutách oddechu ve velmi řídkém vzduchu začíná se dvěma horolezci, kteří tam v tu dobu jsou, sestup. Bez nějakých velkých nesnází se dostává do základního tábora, kde je jeho výkon po zásluze oslaven.

Následuje pár dní odpočinku, potom se s Renatou vydávají zpátky do Káthmandu a nasedají na kola, aby se, tentokrát již společně, vydali na cestu zpátky do Švédska. Plánovanou trasu musí ale několikrát změnit. V Íránu nesmí jezdit ženy na kolo, a tak se vydávají přes Čínu do Ruska, kam ale zase nedostanou vízum. Vízum dostanou do Kazachstanu a odsud přejíždějí do Ruska bez víza. Nasedají na vlak, ale v Moskvě jim to nedá, a tak vystupují a znovu na kolech jedou do Petrohradu. Tady jsou přistiženi, a protože nemají vízum, do 48 hodin musí Rusko opustit. To ale stačí na prohlídku Ermitáže a Něvského prospektu. Do Helsinek, Stockholmu a Jönköpingu je potom už jenom kousek. Z Jönköpingu, kde Göran s Renatou bydlí, před rokem a několika dny vyjel, má v úmyslu stát se tak první Švédkou, která vystoupí nad 8000 metrů. A nás potěší, že je z české krve.

Vyprávění dobrodruha před námi jsme všichni sledovali s mírným mražením v zádech. Úplně a věcně podání zážitků prované desítkami krásných diapositivů v nás všech zanechává navždy vzpomínku. Ale každé dobrodružství se jednou musí skončit, aby nová mohla začínat. Je čas vypnout diaporojektor, Göran Kropp s úsměvem ve tváři se skromně ukláná a my vystáváme, abychom ho alespoň odměnili potleskem, který nebere konce.

ZDENĚK HAJNÝ

DOBRODRUH JEDNÁ SE ŠVÉDEM O PŘEDNÁŠCE V PRAZE

G. Kropp chystá v blízkých letech také velký pochod na severní pól i s návratem po svých, což by bylo velmi unikátní akcí.

V souvislosti s touto připravovanou expedicí i expedici Sweden-Everest 96 náš časopis zahájil jednání s G. Kroppem o jeho diashow v Praze. Diashow by se pravděpodobně měla konat na podzim, budeme Vás o ní informovat v nejbližších číslech.

CK ALPIN-TOUR
Chuchelská 58, 143 00 Praha 4, Czech Republic
tel./fax: 0042-2-401 99 25
E-mail: ecalpin@comp.cz

Lyžařské zájezdy (za velmi nízké ceny)

Jarní prázdniny ve Francii	13.-22. 3. 98
Jarní prázdniny v Itálii	28. 2.-7. 3. 98, 7. 3.-14. 3. 98
Val Thorens (speciálním autobusem)	27. 3.-5. 4. 98
Stubaiský ledovec	23.-26. 4. 98

Cyklistické zájezdy

Holandsko (ubyt. v bungalovech)	17.-22. 4. 98
Provance (ubyt. v bungalovech)	15.-24. 5. 98
Podunajská stezka (stany)	28.-31. 5. 98
Podél Salzachu a sol. komorou	18.-21. 6. 98
Kolem řeky Mur (stany)	11.-14. 6. 98
Francie-Bretagne (bungalovy)	26. 6.-5. 7. 98
Dolomity (stany)	3.-12. 7. 98
Norsko s raft. (stany)	11.-25. 7. 98
Skotsko (stany)	9.-23. 8. 98

Turistické a vysokohorské zájezdy

Podkarpatská Rus	26. 6.-3. 7. 98
Dolomity	3.-12. 7. 98
Korsika	7.-22. 8. 98
Výstup na Jungfrau	24.-31. 7. 98
Výstup na Mont Blanc	4.-12. 9. 98
Trekking v Himálajích,	jaro a podzim
Národní parky USA a Kanady	červenec
Jižní Amerika-Peru	7.-30. 9. 98

Výuka lezení v zimních i letních podmínkách dle katalogu

ŠKOLA PARAGLIDINGU
MAC

Nemáte někdy chuť rozbíhnout se z kopce aletět?

TERMINY KURZU:
Duben - září

MÍSTO KONÁNÍ:
Beskydy

CENA: Seznamovací 2400,- Kč (4 dny)
Základní 4400,- Kč (8 dnů)

OBSAHUJE:
Zapůjčení kompletní výstroje, dopravu, učebníci paraglidingu, pojištění, teoretickou a praktickou výuku s využitím vysílaček, videokamery atd.
Možnost získání pilotního průkazku po úspěšném absolvování kurzu.

KRÁSNE PROSTŘEDÍ
ZKUŠENÍ INSTRUKTOŘI
KVALITNÍ VYBAVENÍ
ŠESTILETÁ TRADICE

Prodej a servis padákové techniky, možnost letu ve dvojici, zájezdy do zahraničí.

MARCEL KRHUT
739 03 PRŽNO 144
Tel.: 0658/720 76

ZDENĚK TRČKA
756 62 HUTSKO-SOLANEC 131/E, 1
Tel./fax: 0651 / 925 10
Mobil: 0602 / 77 82 86

Neváhejte! píše, volejte, faxujte, holubaňte...

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE MJ. NAJDETE:

- **POTÁPĚNÍ SE ŽRALOKY** – jak a kde?
- **ČÍNA** – rady a tipy pro cestovatele
- **RAFTING** – úvod pro začátečníky
- **NAOMI UEMURA** – dvacet let od velkého sóla

a dalších více jak 20 článků z dobrodružných sportů a cestování

HOREČKA ZAČÍNÁ

Cesta na Yukon začínala v časech Klondiku ve Skagway na Aljašce. Do dnešních časů tu zůstala úžasná přírodní scenérie a zde začíná cesta zvaná Chilkoot Trail. Hnání touhou po zlatě, plahočili se v roce 1898 zlatokopové oblasti Scales vzhůru do průsmyku Chilkoot. Průsmyk v Coast Range, mezi Aljaškou a Kanadou, představoval v zimě 1897–98 vstupní bránu k vyčerpávajícímu bohatství. Desítky tisíc lidí táhly ke zlatým polím na Yukonu, v očích odlesk budoucího blahobytu. Na zádech nesli potraviny, krumpáče a lopaty a někdy i spoustu neuvěřitelných věcí. Piano, hejno kuřat, pluh.

Skagway leží v zeleném údolí vysoko nad Taiya Inlet na jihovýchodě Aljašky, na místě, kde by člověk čekal stěží něco

UBĚHLO STO LET OD ZLATÉ HOREČKY NA ALJAŠCE

V těchto měsících je tomu právě sto let od doby, kdy v oblasti aljašského Yukonu propukla nejslavnější zlatá horečka všech dob. Horečka, která vzhledem k místu svého vzniku přinesla

i řadu romantických příběhů a neuvěřitelných výkonů. Připomeňme si při této příležitosti tuto dobu i skutečnost, že slavná cesta zlatokopů Chilkoot Trail je dnes známou trekařskou trasou.

Prospektoři na Klondiku – jen málokterý z nich zbohatnul.

Proslulé „Zlaté schody“ museli někteří projít až třicetkrát.

zajímavého, natož celé město. Údolí je známé pod jménem Skagua nebo „domov divokého severáku“. Čtyři slova změnila navždy historii celé oblasti: „Zlato! Zlato! Zlato! Zlato!“ Tak vykřikoval 17. července 1897 Seattle Post-Intelligencer. Zaoceánský parník Portland přivezl z Aljašky 68 prospektorů, dvě tuny zlata a spoustu historek o chudáčcích, z nichž se přes noc stali bohatci. Bylo to jako výstřel ze startovací pistole. Úředníci vyskočili od přepážek, řidiči trolejbusů opustili své trasy, starosta Seattleu rezignoval a všichni se vydali na místo, o kterém v životě neslyšeli. Bylo to tady a v centru toho všeho bylo Skagway. Dnes je hlavní třída Skagway, Broadway, výkladní skříň Národního historického parku zlaté horečky na Klondiku.

National Park Service, město, stát i soukromníci utratili víc než milion dolarů, aby zrestaurovali tuto ulici do podoby jejích slavných dnů. Dřevěné chodníčky, falešná průčelí budov, koňmi tažené povozy, to vše vytváří iluzi Skagway tak, jak vítalo prospektory, když v letech 1897 a 98 vystoupili z lodí. Ačkoli zlatá pole leží 600 mil na sever, Skagway se stalo bránou ke Klondiku, protože leží blízko dvou hlavních cest v zemi, cesty přes Bílý průsmyk a průsmyk Chilkoot. Během pouhých několika měsíců se v podstatě opuštěné údolí proměnilo v největší aljašské město. Deník jednoho ze zlatokopů ho označil za nejdívocější město kontinentu. Bylo tu osmdesát saloonů. V rajské uličce nacházeli prospektori povyražení se ženami, jak

byla Popcorn Kate, která prý (podle Skagway News) nosila jen tolik oblečení, co by se vešlo do náprstku.

Pěstní souboje, tasení koltů, skořápkový švindl a krádeže byly tak běžné jako ragtimové melodie. Nezřídka se s jitem v ulicích objevily i mrtvolky s kapsami obrácenými ven. Šéfem kriminálního byl Jefferson Randolph „Soapy“ Smith. To však skončilo v noci 8. července 1898. Committee of 101, výbor bdělosti, měl tehdy schůzi na nabřeží, kde probral, jak se zbavit kriminálních živlů ve městě. Whisky opilý Soapy popadl zbraně, vyrazil ze saloonu a zamířil do přistaviště. Frank Reid, městský inspektor, mu zkřivil cestu. Ozvaly se dva výstřely. Soapyho pochovali pod dřevěný náhrobek, Franka Reida pod žulový. Se Soapym

odešla velká část divokosti, kterou bylo Skagway proslulé. Ještě dnes však můžete slyšet ragtime v Red Union Saloonu, kde není pevná zavírací hodina. Ve městě jsou však také místa, kde se předčítá poezie Roberta Service. Zůstal jen 750 obyvatel. Lodi turistů sem však stále připlouvají a pak se město rozrůstá do velikosti, jakou mívalo v časech zlaté horečky. Bordely nahradily obchody se suvenýry.

Divočina Chilkoot Trail, nebo to, co z ní zbyvá, začíná 9 mil za městem, na začátku Chilkoot Trail. Zmíněných 33 prokládaných mil představuje jediný suchozemský úsek z 2000 mil dlouhé cesty ze Seattleu na Klondike. Do Skagway můžete jet lodí, ve člunu překročit řeku Yukon, ale přes průsmyk musíte pesky.

Dělá se to většinou v zimě, kdy spousta sněhu zmírňuje náročný terén.

Mnoho zlatokopů si najímalo nosiče, často lidi z Tlingit. Muži, ženy, dokonce i děti nosili jejich náklad vzhůru do průsmyku. Od července 1897 do roku 1898 nastoupilo na cestu asi 30 tisíc lidí. Po otevření železnice přes blátnivý Bílý průsmyk v roce 1899 Chilkoot Trail ztichla a upadla prakticky na víc než polovinu století v zapomnění. V sedmdesátých letech dvacátého století se Chilkoot Trail stala součástí Národního historického parku zlaté horečky na Klondiku (Klondike Gold Rush National Historical Park). Ročně jí projdou téměř 4000 lidí, v sezóně takové množství, že Kanada začala povolovat přechod maximálně padesáti lidem denně. Cestují sem lidé z Izraele, z Čech, z Německa.

Vydáte-li se na cestu, ihned vás pohltí pobřežní lesy, které dominují americké straně průsmyku, svět zeleně, převládají trsy mechu a hukotou řeky Taiya. Z pobřeží vedou do vnitrozemí jen tři cesty, na nichž není ledovec. Chilkoot Trail, jedna z nich, bývala stovky let užívanou obchodní cestou. Život tu pulsoval mnohem dřív, než přišli zlatokopové. Dnešní odkaz je však zcela poznamenaný zlatou horečkou. Scenérie je idylická. Modrozelené drahokamy kousků ledovce mezi horami, kamzíci, černí medvědi na lukách. Jako byste kráčeli historií, po stopách zlatokopů. Používáte jejich kempy, nalézáte věci, které tu poztráceli a poházeli, kus lana, plachtoviny, podkovy, láhev od whisky, staré boty, lopaty, věci odhozené na místech, kde se staly příliš těžkými na to, aby se s nimi někdo táhl dál. Sníh či déšť, který tu je velmi častý, vám bude stejně nepřjemný jako těm před sto lety.

Na 7,8. míli najdete srub na místě zvaném Canyon City, prашné místo plné myši, kde však je sucho. V deníku Roberta Medilla z roku 1897, který najdete na polici, se píše: „Brzy jsme uschnuli, měli jsme dost suchého dříví a spoustu dobrého jídla. Cítili jsme se jako miliónáři.“

Na 13. míli v kempu Sheep Camp uschnete podruhé. To už se nacházíte na hranici lesa. V dobách zlaté horečky tu málokdy tábořilo méně než 1500 lidí, někdy za bouřlivého počasí až 8000! Bývalo tu šestnáct hotelů, čtrnáct restaurací a tři saloony. Dnes je to klidná a krásná místo. Budovy vzaly dávno za své a příroda lidem dokazuje, jak obdivuhodnou schopnost obnovy ještě stále má.

POTŘEBY PRO POBYT V PŘÍRODĚ

Beskyd

stany pro všechny druhy turistiky

Nové modely ATAK

- ❖ lehké dvouvrstvé „kopule“,
- ❖ nepropustnost tropika přes 4000 mm, podlahy přes 10 000 mm sloupce vody,
- ❖ horkovzdušné „zalepené“ švy,
- ❖ duralové konstrukce, rychlá stavba,
- ❖ nízké ceny, zimní slavy a záruka 24 měsíců!

HORIZONT

oblečení pro sport, turistiku a pobyt v přírodě

NOVINKA – tkanina SUPER BRETEX_R

- ❖ paroprodýšný a větruvzdorný materiál, poddajný a trvanlivý i za nízkých teplot,
- ❖ nepropustnost i přes 12 000 mm,
- ❖ horkovzdušné „zalepené“ švy na speciálním zařízení firmy PFAFF

Kvalita pro náročné, ceny pro každého!

JUREK S+R

výroba a firemní prodejna
739 13 Kunčice pod Ondř. 304
tel.: 0656/85 00 32, fax: 85 01 08

VYCHUTNEJTE SUCHO A POHODU

WHITE PASS RAILWAY – ZÁZRAK, KTERÝ PŘEŽIL

White Pass, Bílý průsmyk, byl pro zlatokopy na Klondiku druhou možnou cestou k bohatství, cestou o 12 mil delší než Chilkoot Trail, ale o 839 stop níže položenou. Cestou svůdnou, ale strašlivou. V létě 1897 proměnily děstě White Pass Trail v neprůchodný močál z bahna, lidé a 3000 mrtvých koní. „Koně umírali jako mouchy v prvním mrazu,“ napsal Jack London. A muži se v zoufalství vrátili.

Nemohou-li projít koně z masa a kostí, snad by se to mohlo podařit železnému oří? Plánu prorazit průsmykem železniční trať se všichni smáli. Všichni až na Michaela Heneye, kanadského podnikatele, jenž se chlubil: „Dejte mi dostatek dynamitu a šňupacího tabáku a já postavím cestu do pekla.“ Neexistují žádné záznamy o spořebovaném tabáku, ale dělníci použili 450 tun výbušniny, aby onu cestu prorazili. Muži volně viseli

na laněch ze skalních převisů, aby uložili nálož. Bojovali s větrem, porvyv sněhu a teplotami minus šedesát stupňů Fahrenheita. Trať, kterou „nebylo možné postavit“, byla za 26 měsíců v provozu.

Dnes je White Pass & Yukon Route známá jako mezinárodní historická pamětihodnost stavebního inženýrství. A také je to jedna z nejkrásnějších železničních tratí na světě. Tři lokomotivy táhnou úzkokolejný vlak ze Skagway zákrut vzhůru svahem, stoupáním až 3,9 % přes horské prameny, které vytékají z vodopádů. Každým oknem salonního vozu ve stylu 90. let minulého století je vidět tyrkysově modrý ledovec, zubaté štíty hor, listoví osik, které se na podzim třpytí jako zlaté mince. Je hořkou ironií, že trať vede přes původní White Pass Trail, kde slunce dosud vyběluje koňské kosti. Dnes železnice svezte téměř 170 tisíc turistů ročně po trati stoupající 20,4 míle do průsmyku ve výši 2900 stop.

– ph –

Zima na Chilkoot Trail byla krušná.

Dál cesta pokračuje přes lavinové pole. 3. dubna 1898 tu lavina pohřbila nejméně 70 lidí. Cesta je příkrá, převýšení 2800 stop během 3,6 míle. Za mlžného počasí jakoby tu spousta vodopádů padala přímo z nebe. Na úpatí nejprudšího vrcholu leží Seales. Také tady bývalo leženo, dnes tu leží jen rezivějící kusy železa, stočený drát a vybělené koňské kosti. Před vámi pak zůstává 800 stop převýšení za půl míle. Tohle bylo místo, kde hrabiví nosiči přehodnocovali svou cenu a zvyšovali plat až na dolar za libru nákladu. Zaplat, nebo se vrať.

V zimě 1897-98 byly vytesány schody do ledu, dobrých tisíc schodů, známých jako „Zlaté schody“. I po nich bylo třeba vynést povinný náklad. Kanadská North-West Mounted Police totiž ve snaze zabránit hladomoru požadovala, aby každý měl s sebou dostatek potravy i vybavení na přežití celé zimy, což představovalo zhruba jednu tunu. Znamenalo to přejít průsmykem alespoň třicetkrát, krok za krokem, kámen po kameni.

Když se vzpamatujete v dalším suchém srubu, začnete zvolna sestupovat do Kanady, do místa poeticky zvaného Šťastný kemp. Poté, co zlatokopové překonali průsmyk, zbývaly jim stále ještě míle skalnatým terénem, stavba člnů a 550 mil po řece Yukon ke zlatým polím. S průsmykem za zády se však všechno zdálo

snášeli. S jarem pokryly břehy jezer modré koberec zvonků a cesta přes Long Lake, Deep Lake, Lindeman Lake a Bennett Lake vedla ke zlatu. 29. května 1898 se syčícím a duněním popraskaly ledy na Lindemanově a Bennetově jezeře. Hned příštích dne se stovky člnů optimisticky vydaly na cestu. Málomocný zlatokop však zbohatl; ze 100 000 lidí, kteří se vydali na Klondike, pouhých pár tisíc uvidělo zlato. Každá píď potoku Bonanza a Eldorado, které celou horečku vyvolaly, byla vykolikována a rozdělena. Po roce se většina zlatokopů vrátila domů. V roce 1899 bylo po všem. Zlatá horečka začala velkým třeskem a skončila pro většinu nářkem. Zklamání mnohé

zlomilo, ale v některých denících najdeme i takováto slova: „Nenašli jsme hrnce zlata, ale zbohatli jsme o vzpomínky, zkušenosti a přátele.“

CHCETE SE TAM DOSTAT?

Kdybyste se snad chtěli přidat k oslavám století od zlaté horečky, nic vám nebrání v cestě do Skagway. Z Juneau, hlavního města, poletíte 45 minut, místo na loď pro auta si můžete objednat u Alaska Marine Highway System, po silnici se tam dostanete ze severu po Klondike Highway, která křížuje Alaska Highway po 113 milích ve Whitehorse na Yukonu. autobusem vás do města, kde všechno začíná, doveze Gray Line a Alaska Direct. Cesta přes průsmyk, 33 mil Chilkoot Trail, trvá většinou 3 až 5 dní. Musíte vstoupit na území Kanady. Parks Canada plánuje povinné povolení (35 kanadských dolarů) a omezení na padesát turistů denně. Kanadské formality můžete vyřídit podepsáním registrace v National Park Service Visitor Center ve Skagway. Také k táboření na americké straně cesty musíte mít povolení, které získáte zdarma u stanice lesní správy v Dyea, půl míle jižně od začátku trasy. Cesta vlakem White Pass Yukon ze Skagway do White Pass a zpět trvá tři hodiny a zaplatíte za ni 75 dolarů. A pamatujte, ne všechno, co je zlato, se týpí. — ph —

Příslušníci Kanadské policie.

JACK LONDON
STAVITEL SLÁVY ZLATÉ HOREČKY

Zlatá horečka na Klondiku byla jen jednou ze stovek podobných blouznění, které dějiny znají. Přesto však právě ona je nejslavnější. Vděčí za to dvěma okolnostem.

Za prvé drsným přírodním podmínkám, které ji provázely, za druhé pak literárním příběhům, které jsou poutavé do dnes.

Autorem těchto skvostů dobrodružné literatury je muž, jehož životní peripetie jakoby kopírovaly zvraty aljašského počasí — Jack London. Kým byl ve skutečnosti?

Jistý americký kritik o něm řekl, že byl největším křiváckým rytířem a nejnestydatějším námezdním pí-sálkem své doby. Jako autor, který často prohlašoval, že píše jen proto, aby mohl financovat své ostatní zájmy, byl jistě největším námezdním spisovatelem nejen své, ale všech dob.

Londonova produktivita byla úžasná. Za 18 let své kariéry London vydal 20 románů, 200 povídek a přes 400 článků od novinových sloupků po eseje, které mnohdy délkou vydaly na knihu. Den co den vstával London časně a napsal minimálně tisíc slov. To byl však jediný případ disciplíny, kterého se v životě držel. Místo na hvězdném literárním nebi mu zajistila nesporná kvalita jeho nejlepších děl. Nalezneme zde opravdové literární

klenoty, např. Volání divočiny nebo Mořského vlka. V jeho tvorbě byla ovšem spousta braku — včetně tolik, že nikoho se zdravým rozumem by nena-padlo uvažovat o vydání „sebraných spisů Jacka Londona“.

Londonův život se dá ve zkratce popsat slovy: alkohol, morium a vyčerpání. Z okraje literárně-sociálního rozhraní přinesl s sebou ostré vyjadřování, ale i legendární zkušenost grázla, kterou prošel v době dospívání a mládí. Chudý syn podvodníka a astroložky opustil školu ve 14 letech a začal pracovat v konzervárně. Ve dvaceti už kradl ústřice, byl transparentickým námořníkem, tulákem a trestancem. Potom se učil, aby získal místo na univerzitě Berkeley, kterou však opustil po pouhých 4 měsících. Od-

cestoval na Aljašku a na Klondike. A tohle dobrodružství a literatura z něj vytě-žená ho proslavily. Následovaly však i další akce, zejména neblahý pokus o cestu kolem světa na lodi Snark, kde ho provázela jeho druhá žena Charmian, jeho ideální kamarádka, jak jí říkal. Málomocný spisovatel prožil život tak nabitý událostmi, ačkoliv se o to mnoho snažil. Dnes je pro nové autory téměř povinností přidat na svou reklamu nějaký neobvyklý zážitek. I to je část Londonova dědictví.

Byl samouk — a navíc domyšlivý. Po celý život měl tendenci vstřebávat a měnit vlivy, které si vybral. A tak do sebe vsával Marx, Nietzscheho, Darwina

ZÁVOD O ZLATO LETOS S ČECHY

Divoká a neprostupná divočina Aljašky a Yukon Territory má pověst posledního kousku panenské přírody na Zemi. I z tohoto důvodu se stala místem řady známých extrémních závodů. Stačí vzpomenout na nejslavnější závod psích spřežení (viz DB 3/97) či jeho kanadskou obdobu „Yukon Quest“, letní Iditarod a spoustu dalších. K nejvýznamnějším „letním podnikům“ tohoto druhu patří bezesporu závod Dyea to Dawson — Rush for Gold, který připomíná právě slavnou zlatou horečku. Závod z Dyea (někdejšího přístavu, kde pro zlatokopy skončila cesta po moři a začínala cesta po zemi) do Dawson City (města ležícího poblíž zlatých polí) je pořádán jako přípomínka dřiny tisíců bezejmenných zlatokopů aljašské zlaté horečky. Právě Tito muži přinesli na Sever civilizaci. Jejich cesta měřila ve své nejkratší podobě víc než tisíc kilometrů a byla zdaleka největší překážkou na cestě k bohatství.

Závodů z Dyea do Dawson City se účastní padesát dvouletých týmů. Závodníci každého týmu nesou povinný náklad, který kdysi vyžadovala od zlatokopů Kanadská jízdní policie. Mimo jiné musí každý nést sekuru, lopatu, rýžovací pánev, vlněnou příkrývku, krabici zápalek, 5 kg fazolí, 5 kg mouky, slaninu, 1 kg kávy a cukru, sušené ovoce, kladivo, 2 kg hřebíků a prostředky k obraně proti medvědům. Výbavu a její váhu na vrcholu Chilkootského průsmyku a dále po trase kontrolují hlídky Kanadské jízdní policie. S nákladem přes 30 kg na osobu se závodí nonstop. Trasa vede původní cestou zlaté horečky. Od moře přes 1400 m vysoký Chilkootský průsmyk, poté na kánoích po jezerech a řece Yukon. Závod končí v Dawson City vytyčením záboru, neboli claimu, vyřizováním vzorku zlata a vyplněním příslušného formuláře pro registraci těžebního povolení.

Ze se nejedná o žádný čundr na lodkách, svědčí i čas loňských vítězů: více než tisíc kilometrů severskou divočinou absolvovali v čase 4 dnů a 8 hodin.

Po dlouhou dobu byl tento závod pořádán pouze pro americké a kanadské závodníky. Letošní rok je poprvé otevřen také pro „zbytek světa“. Česká Republika při tom nebude chybět. Letos ji bude reprezentovat tým ve složení R. Kazík a S. Hajský. O jejich výsledcích vás budeme informovat. — rk —

DĚNALI expedition team
Hranická 1, 754 24 Píerov, tel.: 0641/68150

dosud volná místa v expedici!

Cestovatelský klub Denali expedition team upozorňuje, že v několika expedicích „otevřených“ i pro nečleny klubu je dosud několik volných míst:

Divočinou Aljašky a Britské Kolumbie — expedice po řece Stikine a po moři v Inside Passage za kosatkami, mořskými vydrami, medvědy a k zátokám „hřmíčího ledu“ — 3 volná místa.
(osmičlenná expedice, 23.7. — 18.8., náklady 23.400 Kč/os + letenka cca 29.000)

Cestou zlatokopů — expedice původní cestou zlaté horečky, přes Chilkoot a po Yukonu. Rýžování zlata na claimech, saloony Dawsonu — 4 volná místa.
(desetičlenná expedice, 19.8. — 13.9., náklady 18.800 Kč/os + letenka cca 29.000)

Tajemný a opuštěný západní Nepál — expedice na divokou himalájskou řeku Karnali, mezi tygry a slony do n.p. Bardiyia a na trek k himalájským vrcholům — 4 volná místa.
(desetičlenná expedice, 17.10. — 15.11., náklady 17.900 Kč/os + letenka cca 23.000)

Do peřejí a k horským velkánům — expedice na divokou řeku Sun—Koshi, do Káthmandú a do masivu Annapuren. To nejlepší, co se dá v Nepálu zažít.
(desetičlenná expedice, 3.11. — 29.11., náklady 17.500 Kč/os + letenka cca 23.000)

cesta našim expedičním speciálem Indie, Dillí — Čechy, Praha. 25 dní toulání se po Asii.

Pokud chcete zažít něco výjimečného, přidejte se k nám.

Pojedte za dobrodružstvím!

- Kavkaz (VHT)** 26. 6.—19. 7. a 31. 7.—23. 8. (7.900 Kč)
- Krýmský poloostrov (cyklotur.)** 29. 5.—14. 6. (5.900 Kč)
- Korsika (cyklotur.)** 14. 8.—29. 8. (10.600 Kč)
- Peru (poznávací)** září (55.000 Kč)

CK Rajbas, Jan Odehnal, Čížovky 18, Boskovice 680 01
tel.: 0501/452918, 455861, fax: 0501/454436

klub cestovatelů a romantiků
KUDRNA

BRNO

CESTUJEME PO CELÉM SVĚTĚ

Přes hory a doly
Výpravy do dalekých zemí
Zpátky na východ
Cesty na severozápad
Středomoří • Toulky Balkánem
Cykloturistika • Vodácké akce
Tuzemské pobytky • Silvestry
Lyžování a skialpinismus
Cesty (s) za hubou
Akce KČT Kudrna
Nový katalog zájezdů KUDRNA '98
Vám zašleme rádi a zdarma.

CK KUDRNA, Bažty 2,
P.O.Box 714, 663 14 Brno
tel.: 05/4221 6764
fax: 05/4221 6763
http://vip.fce.vutbr.cz/org/kudrna
e-mail: kudrna@brn.czn.cz

Horolezecká škola
Vít Novák
— ADRENALIN SPORT
pořádá celoroční výcviky a sportovní akce:
vysokohorská turistika
skalní lezení
horolezectví

Informace žadejte:
Partyzánská 2496
390 03 Tábor
tel.: 0361/344 85 (záznamník)
Jistota pohybu.

DISCIPLÍNA S FENOMENÁLNÍM NÁSTUPEM SNOWBOARD

Snowboard urazil za poslední léta neuvěřitelnou cestu od začínajícího sportu k olympijské disciplíně v roce 1998 v Naganu. A co víc, změnil charakter „provozu“ lyžařských sjezdových tratí i soustředil kolem sebe celé skupiny stejně smýšlejících lidí. Stal se tak nejen sportovním, ale i kulturním fenoménem se všemi klady a záporů, které to přináší. Zodpovíme si proto některé otázky s tímto sportem spojené.

LIŠÍ SE SNOWBOARD NĚJAK OD JÍZDY NA LYŽÍCH?

Snowboardisté vám rozhodně řeknou – naprosto! Kromě společného přírodního prvku, totiž sněhu, a některých prvků při sjezdu a dojezdu, které jsou si evidentně velmi blízké, se jedná o dvě značně odlišné disciplíny. U snowboardu absence hůlek a spojení nohou v jedné ose značně mění nacházení a udržování rovnováhy a dráhy. To se projevuje zcela zvláštní gestikulací a pohyby. S nástupem parabolických (carvingových) lyží se zúženou linií a větším vyklenutím se však obě srovnávané disciplíny poněkud sblížily, protože uživatelé umožňují využít tvaru lyže na způsob snowboardu ke snadnějšímu zvládnutí zatáček.

V ČEM TKVÍ ROZKVĚT SNOWBOARDU?

Vedle sportovní stránky je tu nesporně i příčina kulturní. Po řadu určovaném disciplínou se mladí lidé přihlásili k hodnotám jako je zábava a vtip, svoboda a nezávislost. Mládež mezi 15 a 25 lety navíc oceňuje, že může s tímto sportem spojit různé viditelné znaky příslušnosti k němu, a také určitý druh hudby. (Přitom je však třeba mít na paměti, že tzv. parta nemusí být, pokud je jejím projevem agresivita vůči jinak oblečeným, smýšlejícím, či chovajícím se jedincům, vůbec prostředím svobodným.) Dále má snowboard jak ve stadiu učení, tak v pozdější praxi, výhodu velké hravosti. V tom dokonale vyhovuje tendenci nestálého vyhledávání nových, čím dál více vzrušujících podnětů.

KTERÉ JSOU JEDNOTLIVÉ DISCIPLÍNY, JEŽ SE UPLATŇUJÍ VE SNOWBOARDU PŘI SOUTĚŽÍCH?

Jsou to především slalomové disciplíny, které jsou relativně blízké lyžování, protože také obsahují paralelní a obří slalom. V paralelním slalomu se nejvíce uplatňuje aspekt hravosti disciplíny, neboť oba závodníci se často očitnou bok po boku a tyto chvíle stojí za podívání. V obřím slalomu většinou vidíme sérii zatáček mezi slalomovými brankami. Soutěže ve sjezdu charakterizuje výkon, rychlost a čistota skluzu. Ve free-style, uměleckém směru snowboardu, se dále rozlišují dvě disciplíny, a to half-pipe a module contest. „Pipe“ se provozuje na rampě ve tvaru U se sněhem, v němž se musí provést celá řada předepsaných skoků a figur. K module contest se přidružuje překážková dráha na sněhu. Vedle těchto oficiálních disciplín se

v současné době testují další, například boarder-cross, jízda přes hrbole, inspirovaná jízdou 4 závodníků najednou v supermotokrosu, dále soutěže ve skocích high jump či jump contest, které se podobají skokům na lyžích s tím rozdílem, že se zde neměří délka skoku, nýbrž jeho výška a obtížnost.

SNOWBOARDOVÉ OBLEČENÍ DNEŠKA

Snowboardisté dnes většinou akceptují podobný styl oblečení, který je výrazně odlišuje od lyžařů. Například podle Mathieauva Bozzetta, mistra Evropy 96 ve slalomu, jsou jednotlivé části oblečení snowboardisty, zaměřeni free-styler, tyto:

Čepice: Tendence k návratu ke starým typům čepic. Mezi klasickým modelem modrobločervené, věčně aktuální průhované námořnické a tradiční pletené s velkými oky, zůstává široká paleta retro.

Břýle: Pro slunečné dny jsou doporučovány malé stylizované brýle. Dobře vidět, ale především být všemi viděn. V nepříznivém počasí jsou brýle nahrazeny kuklou.

Rukavice: Není snadné volit mezi klasickými prstovými a palčáky. Skutečně důležité je, aby plnily svou ochrannou funkci. Vzhledem k častému kontaktu rukou se sněhem jsou na koncích prstů a na úrovni zápěstí umístěny chrániče z plastu nebo kevlaru.

Oděv: Velikost XL, aby nedošlo k záměně s klasickými lyžaři, a také kvůli naprosté volnosti v pohybech. K ochraně částí těla, které jsou nejčastěji v kontaktu se sněhem (lokty, kolena a hýždě), slouží vnitřní pěnové chrániče, jež jsou součástí oděvu. Barvy střízlivé v matných odstínech.

MATERIÁL

Slalom: prkna jsou koncipována se zaměřením na rychlost a přesnost; tato prkna jsou neohrabaná. Používá se vázání s pevnými botami lyžařského typu.

Free-style: morfologie prken je podstatně pružnější a citlivější. Pružná ohebnost je jejich nejdůležitější vlastností pro přijímání impulsů a pohyb ve vzduchu. Pro maximální pohodlí a co největší

volnost pohybu se většinou používá pružné vázání na dva háčky.

MEZINÁRODNÍ SNOWBOARDOVÝ SLOVNÍK

Pokud se pohybujete na svazích v zahraničí, pak se jistě občas setkáte s mezinárodní snowboardovou mluvou. Vězte, že ta podivná slova znamenají toto:

- Backside:** zády ke svahu
- Board:** prkno snowboardu
- Dvounožce:** „klasický“ lyžař
- Frontside:** čelem ke svahu
- Goofy:** surfer jezdící s pravou nohou vpředu
- Grabber:** cvik spočívající v chyzení prkna při skoku
- Invert:** figura s hlavou dolů
- Jump:** skok do dálky nebo ve vzduchu
- Killer:** technicky mimořádně nadaný
- Nose:** přední část prkna
- Patin:** střední část prkna
- Quater:** překážka v podobě skloněné zatáčky
- Regular:** surfer jezdící s levou nohou vpředu
- Rider:** surfer
- Slide:** sklouznutí po nepůvodní překážce
- Taille:** zadní část prkna

VAR GRIVEL

MELLOS

HI-MAL SPORT

PRODEJNA nabízí:

**VYBAVENÍ PRO TURISTY,
HOROLEZCE, LYŽAŘE,
SKIALPINISTY, VODÁKY,
CESTOVATELE, DOBRODRUHY**

**PRAHA 4 – Nuselská 13
TEL. FAX: 02/692 59 53**

JSME TU PRO VÁS

WARMPEACE

COLEMAN

SALEWA

MAMMUT

PETZL

SINGING ROCK

KATMAR

BIKE CENTER

Kultovní pražský bikový obchod

nabízí kromě mountainbiků, „freestylů“, „bikechoperů“, bikové módy a součástek také

Trekkingová kola a vybavení

Objednáme, zkomponujeme či osadíme jakékoliv kolo dle Vašeho přání
Zasíláme kola i součástky rovněž na dobírku.

Navštivte Katmar Bike Center, 40 metrů od stanice Hradčanská trasy A metra, ulice Pod Baštami 3, Praha 6
telefon: 02/32 85 33

V našem barovém videokoutku můžete zdarma shlédnout bikové filmy dle Vašeho

KNIHOVNA DOBRODRUHA

HUGH MCMANNERS ENCYKLOPEDIJE TURISTIKY

V roce 1997 vydalo nakladatelství Příroda a.s., Bratislava, 387 Kč
Překlad z anglického originálu „The Commando Survival Manual“
Kniha velkého formátu s množstvím barevných fotografií a kreseb se především trochu promýšlí ve svém českém názvu. Jak je patrné z originálního titulu, jde o další příručku „přežití“. Opět je velmi bohatá tématicky, ale do větší hloubky problémů nezasahuje. Díky jednotnému členění – dvoustrana rovná se jedno téma – jsou některé oblasti pojaty velmi stručně. Kromě bohaté grafiky lze vyzdvihnout informace, které vycházejí ze současných moderních poznatků v této oblasti.

MILENA BLÁŽKOVÁ, JOSEF PTÁČEK SETKÁNÍ S ČÍNOU

V roce 1997 vydalo nakladatelství Book, cena 418 Kč
Stálá příspěvatelka Dobrodruha, Milena Blažková, připravila spolu s fotografem Josefem Ptáčkem výpravny cestopis o Číně, kterou několikrát s batohem na zádech navštívila. Cestopis se věnuje řadě turistických zajímavostí, a to prakticky po celém čínském území. Je doplněn řadou historických faktů i postřehy ze současného života. Výpravna kniha přináší řadu barevných i černobílých fotografií.

MUDR. IVAN ROTMAN AKLIMATIZACE V HORÁCH

V roce 1997 vydalo nakladatelství ALPY, 65 Kč
Další z řady útulných brožurek tohoto nakladatelství věnovaných především pohybu v horském terénu (dosud vyšly brožurky Nebezpečí v horách, Pohyb na neledovcových horách, Pohyb po ledovcích a Počasí v horách). Tento díl je věnován všem aspektům aklimatizace na výšku, včetně všech projevů horské nemoci a jejímu předcházení i léčení. Knižka je doplněna rovněž dalšími užitečnými lékařskými radami, jako např. zdravotním desaterem pro návštěvníky hor dle UIAA, přehledem doporučené stravy v horách či příklady složení lékárničky pro běžného turistu i horského vůdce.

ISLAND
TERÉNNÍM AUTOMOBILEM
KRÍŽEM KRÁŽEM
OSTROVEM OHNĚ
A LEDU

- ❖ LETECKY DO REYKJAVÍKU
- ❖ MALÁ SKUPINA
- ❖ TREKKING A HORSKÉ VÝSTUPY

Termín: 4.–26. 7. 1998 • bližší informace na telefonu 02/786 49 24

OUTDOORMAN POKRAČUJE I LETOS

V loňském roce si odbyl svou premiéru seriál sportovně turistických setkání s názvem Outdoorman – Závod čtyř ročních období. Seriál byl rozdělen do čtyř víkendových soutěží, z nichž každá proběhla v jiném ročním období a byla zaměřena na pro danou dobu charakteristické outdoorové aktivity. Běhalo se na lyžích i po svislých, jezdilo na kole, kanoji či kajaku a ležlo po skalách, vše s mapou a busolou v ruce. Po každém víkendu se vyhlášovaly výsledky jak v jednotlivcích, tak i ve dvojicích. Ty se pak sčítaly dohromady a na konci roku byli z těch nejvýšších vyhlášeni nejlepší v Závodě čtyř ročních období. Nakonec všichni, kteří absolvovali všechny aktivity, nelehké na jejich výsledek, získali titul Outdoorman a tričko s emblémem soutěže. Loňského ročníku se celkem zúčastnilo 144 různých soutěžících, z nichž 21 získalo zmíněný titul a tričko. Mezi ně se můžete zařadit i vy, kteří přijedete na některou z dalších akcí, jež se hlavní organizátor Marek Ročeděl rozhodl uspořádat i letos. Podrobnější informace lze získat na telefonním čísle 02/20172093.

PÁTÝ ROČNÍK ALPINSKÉHO POHÁRU

V sobotu 17. března v Obřím dole v 10.00 odstartuje v pořadí již 5. ročník Alpinského poháru, který organizuje pražský Alpínklub.

Alpínský pohár sestává ze čtyř disciplín, které jsou provozovány v jednotlivých víkendech. Již zmíněného 14. března proběhne výstup s převýšením 1000 metrů na Sněžku samozřejmě na čas. 16. a 17. května nebo 23. až 24. května se uskuteční „rocking“ na Bořeni. V neděli 22. listopadu se bude lézt na umělé stěně na Brumlovce nebo Ruzyni a 5. a 6. prosince se v Krkonoších uskuteční rallye „Vítání sněhu“. Startuje se od Vosecké boudy v sobotu dopoledne a cíl je v neděli na Pomezních boudách.

Veškeré další informace o Alpinském poháru dostanete na telefonním čísle 02/7816750 nebo každou středu od 19.30 hod. v klubovně Alpínklubu 250 metrů od stanice metra Kačerov trasy C, ulice Budějovická 69. Případně pište, faxujte či mailujte na adresu: Jan Šlechta, Nad Primaskou 15, 100 00 Praha 10 Straňnice, fax: 02/61104232, e-mail: slechta@aran.com.

AGENTURA „QUETZAL“
GUATEMALA
MĚSÍC PLNÝ DOBRODRUŽSTVÍ S INTENZIVNÍ VÝUKOU ŠPANĚLŠTINY METODOU ONE TO ONE
30 DENNÍ EXPEDIČNÍ CESTOVÁNÍ S VÝUKOU ZÁKLADU ŠPANĚLŠTINY V TERÉNU
HONDURAS
KURZY POTÁPĚNÍ NA TROPICKÉM OSTROVĚ V KARIBSKÉM MOŘI
PADÍ CERTIFIKÁT
...a další kurzy a expedice po Latinské Americe
Informace tel./fax: 0329/78 14 74

KYLIE
SPORT
studio
Praha
Kateřinská 26, 128 00 Praha 2
Tel./Fax: 02/29 20 84
Pardubice
Sezemická 1011, 530 03 Pardubice
Tel./Fax: 040/661 44 30

Velkoobchod - maloobchod sportovního zboží

MOIRA

Sportovní a zdravotní spádání prádla

Prádlo, které jedinečným způsobem odvádí vlhkost z pokožky. Tělo si i v extrémních podmínkách udržuje svoji teplotu. Doporučujeme (v mnoha kombinacích) jako základní vrstvu pod oblečení a dresy turistům, lyžařům, vodákům, cyklistům a běžcům. Toto prádlo je speciálně určeno pro pohyb v různých extrémních podmínkách (-50 až 50 °C).

INfit

Čtenky (i přes úš), šátky, kukly a rukavice kombinované s Moirou. Jednotlivé druhy jsou určeny pro různé klimatické podmínky.

MH Sport

Kvalitní české bundy, kalhoty (i s lačlem), celé komplety - materiál 100% POLYAMID s úpravou HF (v mnoha barevných kombinacích). Určeno i pro náročnější sportovce (turistika, lyžování a další sporty). Velmi nízké nákupní ceny.

ŽIVÁ VODA

Osvěžující instantní nápoj s obsahem vápníku, hořčičku a vitamínu C určený pro sportovce po dlouhodobé fyzické zátěži (vhodná i pro diabetiky). Díky svému složení působí proti přetížení organismu, virovým onemocněním, ranní unavě a kolísání krevního tlaku. Balení obsahuje 15 sáčků = 4-5 litrů kvalitního nápoje. 1 sáček obsahuje 100-200 mg Hořčičku, Vápníku a vitamínu C.

PATRECK

Vodotěsné, nepromokavé bundy, 100% odvádějící pot při pohybu. Doporučujeme na turistiku a pohyb v přírodě. Materiál: 100% NYLON.

Zboží dodáváme v krátkých dodacích lhůtách obchodům, sportovcům, jednotlivcům, zasíláme i na dobírku po celé ČR a za stejné ceny jako od výrobce (přímé zastoupení). Zastupujeme další sportovní značky a na požádání zašleme katalog.

SNĚHOVÉ LAVINY II. – PRŮSTUP, HLEDÁNÍ, ZÁCHRANA

V minulém čísle (6/97) jsme přinesli první část článku o nebezpečí sněhových lavin, v níž byly popsány faktory vzniku lavin i způsoby prevence proti nim. V dnešní závěrečné části se budeme zabývat průstupem ohrožených území, hledáním zasypaných a jejich záchraně.

PRŮSTUP OHROŽENÝM ÚZEMÍM

Pokud nás výjimečně vážné důvody donutí k postupu územím ohroženým sněhovými lavinami (ústup z hor pro krajně nepříznivé počasí, záchranná akce, bloudění...), snažíme se nebezpečí minimalizovat. Vystavíme se mu na co možná nejkratší dobu (posvačme až jinde) a připravíme se na nejhorší: vyhodíme lavinovou štůru, zapneme a zkontrolujeme pípáky, oděpneme bederní pás

Při průstupu lavinovým svahem co nejvíce využíváme ochrany terénu.

a hrudní dotah batohu, ruce vyvlékáme z poutek holí či cepínů, oděpneme pojistné řeměny vázání. Píšťalku do pohotovostní polohy a hrozí-li prachová lavina, nezapomeneme zakrýt nos a ústa. Máme-li na botách mačky, vzážíme, zda je nesundat. Citujeme z knížky M.Šmída – Ze života horolezce: „... chvíli rozmýšlím, co s mačkami, ale pak je taky dám do bágu, snít není tak tvrdý a přistání na mačky je nebezpečné. Pamatuji na svůj let v lavině v roce 75, dopadl jsem na nohy s mačkami a při rotaci jsem si zlomil oba kotníky.“

Právě je v lavinovém svahu volit cestu ve spádnicí, tedy přímo vzhůru (nebo dolů), ne serpentinami. Ve žlebech se držíme při jejich okrajích. Využíváme co nejvíce hřbítky, žebra, sutové ostrůvky, kryjeme se za osamělé skalky a bloky. **Netraverzujeme!** Pokud musíme lavinový svah traverzovat, učiníme tak v co nejvyšším místě a co nejvýše. Vysloveně „průvihová“ místa přecházíme (projíždíme) zásadně po jednom! Snít, který je tak tak před ujetím, snese možná ještě pár kilo zatížení navíc, ale určitě se mu nebude líbit, když po něm bude dýpat deset lavinových laičů s deseti objemnými žoky na zádech najednou – tedy tuna hmoty, která se hýbe!

V případě, že lavina strhne jen jednoho, mohou ho ostatní zachránit. Výsledkem ignorace tohoto pra-

vidla je laviniště, ze kterého sice vykukuje spousta lavinových šňůrek, vznášejí se lavinové balonky, pípají pípáky, ale není nikdo, kdo by zachraňoval.

V lavinovém území postupujeme plynule, bez skoků, ale svižně. Na lyžích omezíme oblouky s přeskokem a oblouky s příbrzděním. Je-li možno jistit lanem z bezpečného místa, jistíme. Při průstupu ohroženým územím stále předhrocujeme, kam bychom při vzniku laviny unikali do bezpečí (vpřed? zpět? vpřed dolů? za skalku?)

Všichni máme „oči na štopkách“, pozorujeme svah i kamaráda, který přechází. Jsme tiší a posloucháme, jen za úplného ticha můžeme zaslechnout podezřelý zvuky, praskajících sněhových desek, nebo již rozjetý snůh v kulouru vysoko nad námi.

Vedoucí a nejlepší znalec oblasti nejdou první. První jsou ve skupině „dobráci“, kteří si nevzali (!) ani lavinovou štůru, ani pípák, ani nic podobného, neměli by jít první. Přesel-li však svah jeden, znamená to ještě, že je svah bezpečný pro další!

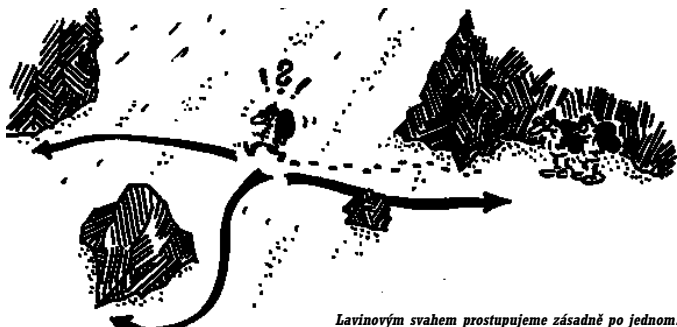
V rozlehlém nejistém prostoru postupujeme v dostatečných rozestupech (třeba 1200 m), které zmenšíme jen v případě špatné viditelnosti tak, abychom byli na dohled.

Být navázaní na lano a zvolit současný postup družstva má smysl jen tehdy, prochází-li alespoň jeden členek tohoto řetězu bodem spolehlivého jistění.

JAK SE ZACHOVAT PŘI STRŽENÍ LAVINOU

Pokud je to ještě možné, snažíme se ujet „šusem“ nebo utéci mimo dosah laviny, do strany ke kraji. Pokud jde o menší lavinu z „lehkého sněhu“, zkusíme zarazit cepín do spodní vrstvy a odolávat, stojíme tedy čelem nebo bokem proti lavině. Jsme-li strženi, zbavujeme se batohu, lyží, holí... Kryjeme si ústa a nos. Snažíme se udržet na povrchu laviny, nenechat se zatlačit do spodních vrstev, vytrhávat se (odrážet se nohama, pomáhat si rukama „plavacími pohyby“) a směřovat k okrajům. Čím pasivněji se necháme lavinovým proudem unášet, tím větší vrstva nás zavrátí zasype.

Před zasypaním si krytí obličej a hrudník křížovými pažemi (boxerský kryt), za každou cenu si uhájit malinký prostor pro dýchání. Když se lavina zastavila a jsme při vědomí, pokusíme se upravit (zvětšit) prostor pro dýchání, ujistit se, kterým směrem je to nahoru (slna stěká dolů) a pokusit se o samovyproštění. To je ve většině případů nemožné, nezbyvá tedy, než čekat, dále se nevysilovat, seřít vduchem, volat jen minimálně (použít píšťalku), pokud máme pocit, že se zachránit přiblížili. Snažit se neusnout.

Lavinovým svahem postupujeme zásadně po jednom.

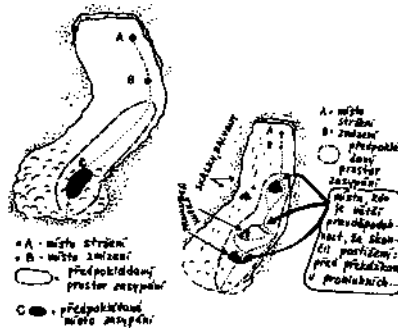
ZÁCHRANA ZASYPANÝCH

Jestliže byl jeden ze skupiny stržen lavinou, ostatní ho stále sledují. Snaží se zapamatovat poslední místo, kde ho zahlédli a dále sledují cestu lavinového proudu, aby po jeho zastavení mohli určit předpokládaný prostor, kde se nachází zasypaný.

S hledáním zasypaného pospíchejte, nicméně zvažte, nehrozí-li další lavina, zejména vyjel-li jen jeden ze systému žlebu.

Vyčleňte pozorovatele, který by vás včas varoval (píšťalka). Začal závod s časem. Podle statistiky vyčází, že sice jen jeden z pěti zasypaných je okamžitě mrtvý, ale ze zbylých čtyř bývá jen jeden včas zachráněn.

Jeden at se ujme vedení a zabrání chaotickému pobíhání po laviništi a stálému pokřikování. Pokud tak okamžitě neucíní někdo jiný, chopte se vedení vý. Oznamte všem, že povedete záchrannou akci. Buďte rázní, přísní, úkony zadávejte adresně. Vydedukovali jste nejpravděpodobnější prostor, kde se zasypaný nachází, v něm je třeba pátrat. Neodpoví-li jste místo, kde byl naposledy spatřen. Neodpoví-li nikdo na vaše zavolání, pusťte se do hledání akce. Hledejte při úplném tichu, hovoří jen vedoucí, postupujte proti směru laviny, hledejte zrakem i sluchem. Nalezené předměty nechte na místě. Pátrejte po lavinové šňůře, po čemkolu, co vyčnívá na povrch, nebo je těsně pod povrchem („mělká orba“

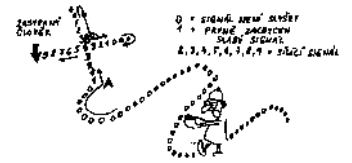

Hledání s Pípáky nacvičte doma a kladte důraz na rychlost hledání. Na louce 100 x 100 m lze nalézt ukrytý vysílač za 1–2 minuty!

Když je veškeré snažení bezvýsledné, pošleme bezodkladně posla (máme-li koho a kam) pro pomoc – pro horskou službu, další lidi, pro sondy. Zahájíme improvizované sondování vším, co máme k dispozici: cepíny, lyžařské hůlky, tyčky či pruty od stánů. Sondování je účinné do hloubky max. 2 až 2,5 m. Při improvizovaném sondování se ani tak hluboko nedostaneme, ale i to je šance. Narazíme-li při zapichování sondy na pružný odpor, nebo jen máme jiný pocit, než u předchozích vpichů, ověříme dalšími sondami těsně okolí a rozhodneme buď o okamžitém odkrytí tohoto místa, nebo zanecháme značku a místo bude odkryto, až na něj dojde řada (závisí na počtu lidí a lopat). Laviniště zachováme čisté, aby mohl být později nasazen lavinový pes. (Nečůrat, nekouřit, nesvačit...)

PO NALEZENÍ

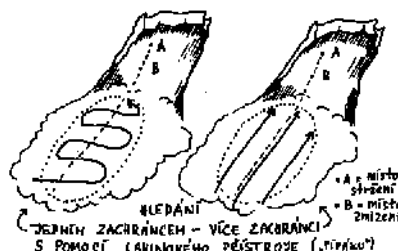
Tělesná teplota pod lavinou se snižuje asi o tři stupně za hodinu. Podchlazení sice na jedné straně způsobuje klinickou smrt, na straně druhé však zpomaluje biologické pochody a snižuje potřebu kyslí-

ku, proto se podařilo oživit množství postižených, jejichž tělesná teplota poklesla i na 20 stupňů. Bývá uváděn příklad, kdy 2. 2. 1952 byl vyproštěn z laviny muž ve Vysokých Tatrách (Velická dolina) po 20 hodinách zasypaní. Po 3 hodinách nabytí vědomí a po 3 dnech v nemocnici byl propuštěn zdrav a bez následků. Dotyčný vzpomíná, že nedostal ani rýmu.

S lidmi z laviny se musí zacházet velmi jemně, teple zabalit, zavést umělé dýchání z úst do úst, provádět zevní srdeční masáže, přikládat horké zábalý na prsa a záda, zanést do zavětří, omezit na minimum aktivní i pasivní pohyb postiženého, který by mohl způsobit, že teplá krev, která je chráněná obrannými mechanismy uvnitř těla (pro důležité orgány), by se náhle ochladila vycucením prouděním do periferie (končetiny, povrch těla), takže by se podchlazením zhroutil dosud fungující krevní oběh (pouhá extenze pokrčeného kolene může vést k poklesu teploty jádra ze 30 na 27 °C). Tedy zásadně nepřipustit nápadu typu: „Rozhejbáme ho“ a „To musí rozchodit“. Ošetřime vážná zranění.

Podle zkušeností zeměře řada zachráněných, kteří jsou schopni pohybu, právě při cestě do bezpečí. Transport vyproštěných se provádí vleze se sněženou hlavou. Člověk v bezvědomí nemůže polykat, nelze do něj tedy nalévat žádné, byť sebelepší nápoje! Nemasírovat, nezahřívát končetiny, nepodávat léky. Člověku při vědomí podávat horké slazené nápoje bez alkoholu. PETR DOUBALÍK

se tak směrem, který je na náš původní směr kolmý. Pokud signál sílí, je vše v pořádku. Pokud slabne, musíme jít směrem právě opačným. Silný signál je nutno ztišovat (otáčením knoflíku na přijímači), neboť při velké hlasitosti naše ucho špatně rozlišuje kvalitu signálu. Nyní bychom se měli dostat již do těsné blízkosti zasypaného, pokud jej mineme, bude se situace opakovat – signál začne slabnout. Opět se tedy vrátíme do místa, kde byl nyní signál nejsilnější a odtud vykročíme vpravo nebo vlevo. Tak postupujeme až do okamžiku, kdy nám i při zcela ztišeném přijímači „buší“ signál do ucha. Zasypaný člověk je pod námi!

Vedoucí a nejlepší znalec oblasti nejdou první.

S.E.N. Dovolená '98 jinak! Sportovně poznávací zájezdy

Pěší turistika • cyklistika • rafting • exotika

NAVŠTÍVÍME: Norsko • Lofoty • Švédsko • Špicberky
Island • Finsko • Skotsko • Irsko • Anglie • Wales
Holandsko • Švýcarsko • Rakousko • Bretan • Provence
Savojské Alpy • Korsika • Pyreneje • Toskánsko • Elba
Dolomity • Sicílie • Julské Alpy • Korfu • Kréta • Řecko
Turecko • Portugalsko • Mallorca • Malta • Ukrajina
Slovinsko • Maroko • Čína • Hongkong • Indie • Nepál
JAR • Keňa • Nový Zéland • Mexiko • Réunion

BAREVNÝ KATALOG ZAŠLEME ZDARMA!

S.E.N. Korunní 79 * Praha * 130 00
tel./fax: 02/2425 6999 * sen netforce.cz

CVOK
CESTOVNÍ VODÁČKÁ KANCELÁŘ
Jiráskova 29, 530 02 Pardubice, tel.: 040 / 512 168, 040 / 65 30 416
fax, záznamník: 040/511 045

EXPEDICE 98'

21.3.-13.4.	Maroko	16.950,-Kč
25.7.-18.8.	Výprava na sibiřskou Katuň Raft, turistika v Altaji. Pomezí Ruska, Číny, Mongolska.	35.600,-Kč
4.8.-27.8.	Peru - Cordillera Blanca (VHT) Přes Bílé Cordillery, nejhezčí horskou krajinou světa.	49.500,-Kč
21.8.-13.9.	Vodácká expedice Peru Sjezd nejlhubšího kaňonu světa - Colcy a svět Inků.	65.900,-Kč
27.9.-10.10.	Zimbabwe - Zambezi - rafting Nejdívočejší peřeje naší planety a nejenom to.	58.900,-Kč
13.11.-12.12.	Nový Zéland	78.500,-Kč
8.1.-30.1.99	Expedice Aconagua (VHT) Výstup na nejvyšší horu amerického kontinentu - 6959 m.n.m.	42.900,-Kč

CO JINÉHO?
CYKLO, RAFTING, VODNÍ TURISTIKA, PARAGLIDING DOMA I V ZAHRANICÍ
RÁDI VÁM ZAŠLEME KATALOG

14. mezinárodní veletrh sportovních potřeb
a sportovní módy

SPORT PRAGUE '98

198
jaro

NENECHTE SI UJÍT!

s výstavou cestování a turistiky
LETNÍ DOVOLENÁ
10.00 - 18.00 hod.
* 4. - 5. 3. pro obchodní partnery *
* 9. - 7. 2. také pro veřejnost *

4.-7. 3. 1998
PRAHA / Veletržní areál - STRANOV

TRAVINVEST, Legátova 15, 120 00 PRAHA 2, ČR
tel.: 02/21992141-2, fax: 02/21992119

CHYSTÁ SE MEZINÁRODNÍ HORSKÝ MARATÓN

Ve dnech 10. a 11. října poblíž Luhačovic v oblasti Vizevických vrchů proběhne 1. ročník GEMMA MARATHON ORIENTEERING, závodu, který patří do mezinárodního seriálu tzv. horských maratónů. Závod bude zařazen do letošního International marathon orienteering trophy 1998 jako 8. závod v pořadí z deseti.

31. 5. až 1. 6., 17. ročník, RAID IGN-FRANCITAL (Francie)
27. 6. až 28. 6., 3. ročník, RAID MILLET-ALTITUDE (Francie)
4. 7. až 5. 7., 9. ročník, TRANSFORESTIERE (Belgie)
31. 7. až 2. 8., 44. ročník, FJALLORIENTEERING (Švédsko) bez vybavení
15. 8. až 18. 8., 23. ročník, MAMMUT MOUNTAIN MARATHON (Švýcarsko),
- konec srpna, LOWE ALPIN MOUNTAIN MARATHON (Velká Británie)
5. 9. až 6. 9., 3. ročník, RAID BOMBIS (Francie)
10. 10. až 11. 10., 1. ročník, GEMMA MARATHON ORIENTEERING (Česká republika)
17. 10. až 18. 10., 1. ročník, SLOVENIAN OPEN (Slovensko) bez vybavení
7. 11. až 8. 11., 1. ročník, CZECH MAMMUT MOUNTAIN ORIENTEERING (Česká republika) bez vybavení

Horský orientační maratón je sportovní odvětví, které si našlo nejvíce příznivců ve Francii a ve Švýcarsku. Nejstarším závodem je švýcarský MAMMUT MOUNTAIN MARATHON, který bude mít v letošním roce svůj 23. ročník. V minulých letech nesl tento závod název OK KARRIMOR. Největším závodem série je francouzský RAID IGN-FRANCITAL, kde při loňském 16. ročníku startovalo na 3000 nadšenců. V naprosté většině se jedná o dvou denní akce, při kterých mezi sebou soutěží dvoučlenné týmy na tratích v přírodě podle mapy.

V jistém smyslu se jedná o obdobu orientačního běhu, ale běh není vždy tím správným označením pro daný pohyb, protože většina účastníků absolvuje trať spíše jako zrychlený přesun. Nejrychlejší časy těch nejlepších jsou v rozmezí 3,5 až 4,5 hodiny, což není dáno pouze náročností trati, ale hlavně povinným vybavením, které musí mít každý účastník s sebou. Jde o jakousi povinnou zátěž, která není dána pevně vahou, ale předepsaným složením. Soutěž je vymyšlena tak, že první den odstartují všechny týmy společně

ne a do cíle první etapy dorazí ve dvojicích podle mapy. V cíli je jim změřen čas. Poté už mají jediný problém, postavit stan a přežít do rána následujícího dne. Ráno jsou všichni vzbuzeni a odstartují na druhou etapu. A když přejíží, dorazí do cíle, kde po součtu časů z obou etap zaujmou odpovídající pořadí ve své kategorii. Základní členění kategorií je podle složení týmů (dvojic). Tedy buď dva muži, dvě ženy nebo mix. Další členění je podle výkonosti. Ti nejzdatnější muži absolvují během dvou dnů kolem 70 kilometrů. Ženy kolem 45 kilometrů. U nejméně náročných kategorií je trať obou etap kratší než 30 kilometrů a absolvují ji i malé děti.

Povinné vybavení je následující:
Pro tým: 1 dvoumístný stan s podlážkou a ukotvením do země, 1 vařič, 1 nádoba na vaření, 1 lékárníčka, 1 polní láhev s vodou, jídlo na dva dny, 1 tužka.

Pro jednotlivce: 1 pár bot s hrubou podrážkou, 1 batoh, 1 spacák, 1 baterka, 1 kalhoty (šustáky, elastáky), 1 triko, 1 teplý svetr nebo bunda, 1 pár teplých ponožek, 1 nepromokavé oblečení-pláštěnka, 1 teplé spodní prádlo, 1 píšťalka, 1 buzola.

Vybavení je před závodem i v jeho průběhu kontrolováno. Stejně jako to, že dva dvojice nerozdělila a zda absolvuje celou soutěž společně.

Podrobnější informace můžete získat na adrese: GEMMA MARATHON ORIENTEERING, nám. T. G. Masaryka 119, 763 12 VIZOVICE nebo na telefonu i faxu 067/953247. Termíny horských orientačních běhů v ČR v roce 1998:

21. 3. 1998	BRUTUS EXTRÉME ORIENTEERING - Vizovice
10.-11. 10. 1998	GEMMA MARATHON ORIENTEERING - Luhačovice
24.-25. 10. 1998	BRNO HARDMAN ORIENTEERING - Brno
7.-8. 11. 1998	CZECH MAMMUT MOUNTAIN ORIENTEERING - Jince

CYKLISTÉ OPĚT PŘES ČESKOU REPUBLIKU

Dne 21. srpna 1998 v 9.00 odstartuje v Šubrtově ulici v Ostravě již druhé cyklistický závod „Celou Českou republikou“. Závod se jede na 1100 kilometrů a jeho trasa vede z Ostravy do Hradce Králové, Teplic, Karlových Varů, Plzně, Jihlavy, Prostějova a zpět do Ostravy. Časový limit je vítězův čas plus 16 hodin, maximálně však do 24 hodin dne 23. srpna 1998.

První ročník závodu se uskutečnil vloni. Přestože o něj projevilo zájem přes 50 tazatelů, nakonec se zřejmě za-

leklí obtížnosti závodu a na start přijeli jen tři. Největší favoriti, Jaroslav Pavelka - vítěz řady mezinárodních desetinásobných triatlonů a druhý v cyklistickém ultramaratonu Evropou v roce 1996 - odstoupil po 300 kilometrech po totální dehydrataci. V závodě tak zbyly pouze dva závodníci - Milan Urban z Dobříčce (ročník 1963) a Tomáš Celta (ročník 1973). Tito dva závodníci se drželi celý závod v závěsu a i do cíle dojeví ve stejném čase. Pořadatelé doufají, že letošní ročník bude obsazen větším počtem borců, a tudíž bude mít více soutěžní charakter.

Blíží informace můžete získat na Bie-ke Maraton Club Ostrava, Tomáš Poláček, Moravská Ostrava 30, Dubna 1, tel./zázn.: 069/614 28 17, 23 56 60

FESTIVAL V TEPLICÍCH LÁKÁ AMATÉRY

Mezinárodní horolezecký filmový festival v Teplicích nad Metují vyhlášíje při příležitosti konání letošního jubilejního 15. ročníku dvě soutěže pro širokou amatérskou veřejnost z Čech a Slovenska, putující po kopcovitěm světě s kamerou nebo fotoapátem.

Soutěž první, zvaná Filmová, bude přijímat jakékoliv snímky natočené na video, případně ozvučené, limitované časem do pěti minut a zaměřené na sportovní aktivity v horách (horolezečství ve všech podobách, paragliding, lyžování, snowboard, divoká voda, skalpinismus, MTB a jiné další zábavy). Filmy musí být na formátu VHS.

Druhá soutěž, Fotografická, je zaměřena toliko na horolezečství. Na přihlášených fotografiích musí být horolezeč v akci. Je jedno, zda se akce bude odehrávat ve vysokých horách nebo na skalách či kamenech. Do soutěže budou při-

jímaný barevné fotografie 20x30 cm, maximálně pět kusů od jednoho autora.

Do filmové soutěže bude Festivalového radu vybráno nejlepších 20 přihlášených snímků, ty budou promítnuty v pátek 28. srpna 1998 v letním kině na koupališti a diváci sami rozhodnou o vítězi. V případě tradičně hlušného počasí se akce uskuteční v kině.

Tricet nejlepších fotek bude vystaveno během celého festivalu v části obyčejné výstavní místnosti, do soutěže je vybráno renomovaní fotografové a o vítězi opět rozhodnou diváci. Systém hlasování se dozvíte přímo na festivalu.

Obě soutěže mají uzavěrku 15. července 1998. Pokud by někdo věděl, že jeho dílo vznikne po tomto termínu, může zažádat o výjimku. Soutěže budou dotovány.

Vyžaduje se, aby s každým přihlášeným dílem, ať už filmovým nebo fotografickým, přišly písemné údaje o autorovi a vlastní práci. To znamená jméno, bydliště, telefon, u fotek názvy oblastí, kde vznikly, jména horolezců apod. U filmů datum vzniku, režii, kameru, střih, jména aktérů, v případě hudebního doprovodu autora hudby, a přílože krátký obsah. Na tuto soutěž se nevztahují festivalová pravidla.

Všichni, jejichž práce budou vybrány do finálových soutěží na festivalu, o tom budou uvědomeni písemně. Vlastní vyhlášení výsledků bude provedeno v neděli od 11.00 hodin před kinem.

Adresa pro zaslání soutěžních snímků je: Mezinárodní horolezecký filmový festival, Rooseveltova 15, Teplice nad Metují, 549 57. Na zápisku napište „amatérská soutěž“. Vývoj můžete sledovat na Internetu <http://www.rockart.cz.mhff>.

PŘEDPLATNÉ

Předplatit lze jednotlivá čísla vycházející od konce běžného roku, která ještě nevyšla. Starší čísla nemáme na skladě, neboť veškerý náklad jde maloobchodům, které časopis prodávají, předplatitelům a do distribuční sítě. Máte-li zájem předplatit čísla, která vyjdou do konce roku 1998, lze tak učinit pouze zašlání přiložené částky složenkou typu C na adresu: Casopis Dobrodruh, Zirovnická 2389, 106 00 Praha 10 (tel./fax: 02/749468). Cena jednoho výtisku činí 18,- Kč. Předplatné od č. 2/98 do č. 6/98 tedy např. činí 90,- Kč.

STARÁ ČÍSLA DOBRODRUHA UŽ DOŠLA

Po oznámení v čísle 6/97 DB, že máme na skladě ještě některá starší čísla Dobrodruha a že je možné si je objednat, nám přišlo tolik objednávek, že všechna starší čísla již došla. Výjimku tvoří pouze číslo 3/97, kterého jsme z propagačních důvodů vytiskli o několik tisíc více a které bude ze stejných důvodů rozdáváno zdarma na veletrhu Sport Prague 98 ve stánku Vydavatelského domu Svět.

Prosíme proto, neposílejte nám již peníze za starší čísla, neboť je Vám již nemůžeme poslat a museli bychom Vám peníze složitým způsobem vracet. Rovněž do budoucna nepočítáme s tím, že budeme udržovat určitou zásobu starších čísel na skladě, a proto se, prosíme, na nás neobracejte ani se žádostí o právě vyšla čísla, neboť veškerý náklad zašíláme do maloobchodu, které Dobrodruha prodávají, předplatitelům a do běžné distribuční sítě.

Děkujeme za pochopení

Redakce

NA CESTU

Celá oblast je poměrně dobře pokryta množstvím divokých stezek a horských chodníků. Ide pouze o to, správně se zorientovat. Turistické značky zde zastupují kamenní mužíci, často je jediným vodítkem pouze řeka či v dálece se rýsující průmysl. Od toho se odvíjí náročnost zvolené trasy. Je rozdílná stoupat z dvacetikilovým batohem do třítisícového sedla nebo ještě o další tři tisíce metrů výš. Stejně tak při nezbytných a častých traverzech divokých bystřin a řek. Při výběru je proto vhodné velice pečlivě sledovat čísla vedle souřadnic, všimnout si velikosti ledovců, a tím pádem i mohutnosti řek. Nedocenitelným pomocníkem a tichým společníkem je některý z trekařských průvodců, které obsahují popisy známých a zavedených tras, obvykle doplněných přehlednou mapkou, vhodnými místy pro nocleh, a hlavními úskalími. Klasikou je *Trekking in the Indian Himalaya* (1997) od Lonely Planet, případně *Hiking in Zaskar and Ladakh* (1987), či *India's Western Himalaya* (1992) od Insight Guides.

Klíčovou otázkou je rovněž správné vybavení. Vybrat jej je často zapletlý problém. Obecně převládá přístup: raději to vezmu, ono by se to mohlo hodit. Později praxe a záda ukáží, že věc byla naprosto nedůležitá. V opačném případě si nadáváme do tupců a lajdáků, tedy pakliže jsme ještě naživu. Mezi nepostradatelné věci v první řadě patří teplé oblečení. Ideální kombinací je spodní thermo prádlo (Moirá), kamaše, svetr (vlna), lehká péřová bunda, a nepromokavý vrchní komplet (GoreTex, Sympatex, Aquatex), rukavice, a čepice. Kvalitní spacák (vzhledem k suchému klimatu nejlépe péřový), plus zdárák či stan, do kterého se schováte. Pro první lehkost a skladnost, pro druhé komfort, možnost vaření, sušení prádla, atd. Poslední nezbytností je vařič. Až na zanedbatelné výjimky je v Indii prakticky vyloučené sehnat plynové bomby, volba tedy padá jednoduše na benzín. Multifunkční vařiče polykající od benzínu, petroleje, až po náhu mají přednost. A samozřejmě, nůž

a sirky. Mezi další výbavu patří kvalitní trekkingové boty, u kterých se více než nepromokavostí oceňuje pohodlnost. Několik metrů tenké horolezecké smyčky se ocení při překonávání obzvláště pekelných bystřin. Dobrý batoh se pozná po několika dnech pochodu v horách. I když i ten sebedokonalejší budete ke konci proklínat. To prostě patří k trekkingu.

vost, lapání po dechu. Při jejich projevu je nezbytný okamžitý sestup. Z infekčních chorob, které si v Indii lubují, je nejvážnějším zlem hepatitida áčkového typu, proti které je vhodné získat ještě před odletem očkování. Tyf, cholera, malárie, a meningitida se sice také potulují kolem, avšak jejich získání by bylo příliš velkým pechem. Poměrně častým proje-

vé obinadlo, náplasti, antiseptikum na otevřené rány, antibiotika na infekce, černé uhlí či Reasec na průjem, prášky na bolesti v krku a lehké chřipky, jediné tablety do vody, sluneční krém.

JAK SE POHYBOVAT

Nestačí pouze hodit bágl na záda a „so long!“. Nejprve se musíme do Himálaje

Bůh dal, Bůh vzal, bude se nám cestovat rozhodně pokojněji. Z Dillí operuje mnoho autobusových linek do Manali (cca 15 hodin jízdy, 300-400 Rs), i do Jammu (12 hodin, 220 Rs). Odtud je dalších 10 hodin do Shrinagaru (100-210 Rs). Obě města jsou spojena s Lehem a touto „silnicí“ zároveň představují jediné pozemské spojení Lehu se světem (slovo silnice je v některých pasážích zcela neadekvátní pojem). Cestu dlouhou 473 km zvládne autobus za dva dny, s přenocováním v Sarchu či Panamiku (350-700 Rs). Je druhou nejvyšší sjezdovou silnicí na světě, s klíčovými průsmyky Lachalung La (5030) a Taglung La (5360). Ostatně ty limitují sjezdovost cesty na období konce června – začátek října. Cesta ze Shrinagaru do Lehu měří 450 km a trvá dva dlouhé dny s přenocováním v Kargilu (220-350 Rs). I když je nejvyšší průsmyk Zoji La vysoký pouze 3530, svoji náročností předčí průsmyky mnohem vyšší. Cesta je sjezdová od poloviny června do poloviny října. Především ke konci sezóny je dobré zamířit správný den odjezdu. V případě náhlých a předčasných srážkových bouřek se obě silnice snadno uzavřou, a jediná přístupová trasa vede vzduchem. Při nastalé panice uvězněných turistů jsou však všechny lety ihned beznadějně vyprodány. Pro klid duše je proto dobré zavazovat si letenku na určité datum. Indie má jednu z nejhustších železničních sítí na světě, nicméně pouze po úpatí Himálaje. Spojení připadající v úvalu existují mezi Dillím a Shimlou (*Kalka Mail, Himalayan Queen*, 100-290 Rs) – odtud 10 hodin autobusem do Manali (220 Rs), a mezi Dillím a Jammu (*Shalimar Express, Jammu Express, Jammu Mail*, 170-530 Rs) – dále viz autobus Jammu-Shrinagar. Alternativním způsobem cestování je stop. Zpravidla zastaví jak autobusy, tak nákladáky. Jízdné je přibližně stejné.

CO JÍST

Ve všech výchozích bodech je možné pořídit potraviny na celý trek. Od základních surovin (ryže, těstoviny, fazole, polévky, müssli), přes konzervované (sýry a ryby), až po pochutiny (čokoláda, sušené ovoce, med, sušenky). Zde je rovněž jediná příležitost sehnat benzín do vařiče. Ve vesnicích a osadách na trekku se seženou pouze instantní polévky a sušenky. Na přestupních stanicích by bylo neodpuštělné nevyužít místního pohostinství. Indická, tibetská, čínská a kašmířská kuchyně jsou vynikající, velká bašta přijde na 30-70 Rs. Národním nápojem je čaj s mlékem – přeslázená bílá břečka. Na požádání lze získat černý, neslázený čaj. Prakticky všude je dostupná nezavadná voda v plastických láhvích, plus místní i exportní koláky. Pivo je k máni pouze místní v obchodech s alkoholem, podprůměrné chuti i kvality, v ceně 50-90 Rs za láhev.

FILIP ŠILHAN

(Dokončení v příštím čísle)

TREKKING V INDICKÉM HIMÁLÁJI

Pod pojmem trekking v Himáláji se většinou lidí vybaví dva známé nepálské treky k Everestu a kolem Annapúrny. Trekovat lze však i v řadě dalších himálájských oblastí, mj. i v jejich indické části. Horolezec Filip Šilhan v minulém roce měsíc trekoval v Punjabském a Kašmířském Himáláji, o čemž nám přináší informace.

NEBEZPEČÍ

Fyzická kondice i psychický stav se nejpravdělivěji projeví v nejvzdálenějším místě od civilizace. Přípravu na trek se proto rozhodně nevyplácí podcenit nebo ošidit. Všechny potenciální problémy plynu zpravidla z nadmořské výšky a velké fyzické námahy. Aklimatizace by měla probíhat postupně, s vystoupaním ne více jak 300 výškových metrů za den. Příznaky výškové nemoci jsou: únava, ztráta chuti, bolest hlavy, křeče, nespá-

vem změny prostředí, spojeným se špinavým, nekvalitním jídlem, a zvýšenou fyzickou námahou, je průjem. Od lehké formy až po těžkou sra... provázenou horečkami a zvracením. Zachování zdraví úzce souvisí s hygienou a prevencí. Především je to zajištění pitné vody, což v Indii bývá často problémem číslo jedna. Převaření, použití jediné tablety, eventuelně vodního filtru zajistí dostatek kvalitní vody. Ta má v horách ještě větší význam než v nížinách. Doporučuje se vypít až pět litrů tekutin denně. Další nebezpečí představují extrémní výkyvy teplot. Omrznutí a spalení kůže může nastat v ten samý den. Prevencí jsou dobré oblečení, sluneční brýle a ochranný krém. Na rozdíl od jiných koutů světa je nebezpečí od divoké zvěře a hadů minimální. Co by měla obsahovat lékárníčka: jehlu a nit, elastic-

vůbec dostat, a potom, na určitých místech, využit místní dopravy. Mezi hlavní výchozí body pro trekking v indickém Himáláji patří Manali, Leh, a Shrinagar. Mezi těmito městy je samozřejmě množství městeček, vesnic, a osad. Jejich dostupnost ovšem závisí na geografických podmínkách. Jinými slovy řečeno, někam se nedostanete jinak, než po svých. Indické Aerolinie (Malhotra Bldg., Connaught Place, New Delhi, tel.: 331 0517) nabízí lety do Lehu (86 USD), Shrinagaru (92 USD), a Bhanutaru (123 USD) – hodinu a půl jízdy od Manali. Společnost rovněž provozuje let mezi Lehem a Shrinagarem (43 USD), který je považován za nejspokulárnější let na světě. Zážitek ovšem poskytuje i autobusová doprava. Poté, co Evropan přivykne pravidlu „pozor, jedu!“, může poměrně zblízka zkoumat sociální složení místního obyvatelstva. Na některých vytížených linkách budete mít stíseň, když vás na sedadle pro tři bude sedět jen o jednoho víc. Do autobusu se vejde nebyvalé množství lidí, a připočteme-li i ty na střeše, neubráníme se představě přehledné pojízdné rakve. Obzvláště v situacích, kdy sjetá kola autobusu míjí v desetimetrové vzdálenosti utržené kraje kopců, které se, mnohdy i s pozůstatky vozidel, válí hluboko v údolí. Přístupíme-li na místní filozofii:

KARTOGRAFICKÉ VYDAVATELSTVÍ

VELKÉ CYKLOTURISTICKÉ MAPY

1. Jeseníky a Rychetské hory
2. Hostýnské a Vizovické vrchy
3. Žďárské vrchy
4. Beskydy - Javorníky
5. Pálava
6. Karáitzprsko - Křivoklátsko
7. Moravskoslezské Beskydy
8. Západobožské území
9. Poutníci - Praha, Slapy
10. Šumava - Železnobrodská Pláně
11. Jizerské hory
12. Moravský kras, okolí Brna
13. Kikonoše
14. Šumava - Trojmezí
15. Český ráj
16. Labské pískovce, České středohoří
17. Šumava - Lipensko
18. Otava Litomyšlska a Pelický
21. Lužické hory
22. Krušné hory - Karlovarsko
23. Třeboňsko
24. Jindřichohradecko
25. Svitavsko
26. Pardubicka
27. Českomoravská - Železné hory
29. Počápy - Třetáň
30. Poutníci - Polesko
32. Českobudovicko - Hlubocko, Novobránské hory
33. Drábské hory

VODÁCKÉ PRŮVODCE

<p>Ohře Berounsko Vltava Ohře</p>	<p>Sázava Lužice Kikonošské českých řek</p>
---	---

REDAKCE SHOCART ZLÍN

SHOCart spol. s r. o.
760 01 Zlín, nám. T. G. Masaryka 2433
tel./fax: 067/721 11 67
Email: info@shocart.cz

SHOCART PRAHA

SHOCart Praha spol. s r. o.
Kotelná 44, 170 00 Praha 7 - Letná
tel.: 02/37 38 50
fax: 02/37 57 00 68
Email: shocart@seznam.cz

ZÁSELKOVÝ PRODEJ

SHOCart spol. s r. o.
753 12 Zlínčovice 48
tel.: 067/95 33 11 linka 204
fax: 067/95 22 63
Email: objed@shocart.cz

PRODEJ MAP PŘES INTERNET ON-LINE
http://www.atz.cz/shocart

NEJPRODÁVANĚJŠÍ AMERICKÁ KOLA

VELKÝ VÝBĚR HORSKÝCH, SILNIČNÍCH, TREKKINGOVÝCH KOL A RÁMŮ

VELKOORČHOD:

TOP TREK, s.r.o.
Písková 23
143 00 Praha 4
tel./fax: (02) 444 00 196-8

ZNAČKOVÁ PRODEJNA:

JESKYNĚ
Seifertova 7
130 00 Praha 3
tel.: (02) 628 48 29

NERO U NAŠICH PRODEJČŮ V CELÉ ČESKÉ REPUBLICE

RÁDI VÁM ZAŠLEME KATALOG PROTI ZNÁMCE 15,- Kč

Dobrodruh, dvouměsíčník pro mnohostranné osobnosti. Šéfredaktor Miloš Kubánek. Lay Out: Design Production. Adresa redakce: Casopsis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, tel./fax: 02/749468, e-mail: vdsvet@mbx.vol.cz. Zde rovněž příjem předplatného a inzerce. Distribuuji PNS, soukromí distributoři, knihkupectví a maloobchody se sportovním zbožím. Distribuce a předplatna do Slovensku - ABOPRESS s.r.o., Vajnorská 134, 831 04 Bratislava, tel./fax: 07/5253334. Vydává Vydavatelství dm Svět, Žirovnická 2389, Praha 10, Registrováno MK ČR pod č. 7598. Podávání novinových zásilek povoleno OZ Přeprava Praha, č.j. 726/97 ze dne 19. 2. 1997. Vychází poslední týden sudých měsíců. ISSN - 1211 - 751x